

Forfatter: Biehl, Charlotta Dorothea

Titel: Mit ubetydelige Levnets Løb

Citation: Biehl, Charlotta Dorothea: "Mit ubetydelige Levnets Løb", i Biehl, Charlotta Dorothea: *Mit ubetydelige Levnets Løb*, udg. af Marianne Alenius, Museum Tusulanum, 1986, s. 59. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/text/adl-texts-biehl01-shoot-workid58476.pdf> (tilgået 19. april 2024)

Anvendt udgave: Mit ubetydelige Levnets Løb

Mit ubetydelige Levnets Løb

60

*Dit Ønske er en Lov for mig,
Naar Venskabs blide Stemme byder,
Mit ømme Hierte villig Lyder,
I Barmen slaaer det kun for Dig.*

*Forunderlige Hændelser,
Som Siel og Hierte heftig rører,
Og snart til Graad, snart Rædsel fører,
Maae du ei troe at finde her.*

*Glem derfor ikke hvad mig drev,
Men hav ved Læsningen for Øye
At dette blev for Dig at føye
Og Jeg kun for min Bulou skrev.*

*Charlotta Dorothea B i e h l
d 29 Julij 1787.*

61

Jeg blev født den 2den Junij 1731, og man har sagt at jeg næsten aldrig græd, og uden mindste Misundelse saae min Broder, der Blev født Aaret efter at Ligge ved min Ammes Bryst. Den første jeg yttrede Kierlighed og Hengivenhed for var min Morfader, salig President *Brøer*, som var saa meget meere Besynderlig, som han havde et mørkt Udseende og en buldrende Udtale, hvorfor mine andre Sødskende vare Bange for ham. Først jeg endog kunde snakke, yttrede jeg megen Deeltagelse i andres Lidelser; naar der kom en Bettler for Døren, og min Beste Fader var hiemme, Lod jeg dem der vare omkring mig hverken Rist eller Roe først de bragte mig ind til ham og <jeg> ved min Pantomime Bekom noget af ham til den Fattige, men var han ude, var jeg ganske roelig, undtagen jeg gjorde et Bedrøvet Ansigt og sukkede. Hvad enten denne Følelse, der *Sympathiserede* med hans eget Hierte, drog hans Kierlighed til mig, eller det skeedte ved min udmærkede Kierlighed til ham veed jeg ikke, men vist er det [er det], at fra det jeg kunde skiønne, var jeg ham det kiereste og dyrebareste paa Jorden. De tre første Aar, mine Forældre vare gifte, vare de i hans Huus, og efter de vare flyttede for dem selv Lod han mig ofte hente og maatte jeg da Ligge uden for hans Seng tæt ved ham, og hver Gang han vaagnede om Natten følede han efter om jeg ikke havde kastet af mig, og var det skeedt, dækkede han mig med den største Omhyggelighed. Han var en sand og oprigtig Christen, og det man med Føye kan kalde en gudsfrøgtig Mand, uden mindste Hyklerie eller Pralerie; thi i Omgang var han munter og Sælskab liig, men i Løndom ærede han sin Gud. Han stod een Tiime op først hans Kone og Børn, og denne anvendte han 62 til at tale med sin Gud paa sine Knæe, hvortil han havde en Pude at Ligge paa. Da jeg var lidet over tre Aar spurgte han mig om jeg vilde staae op med, og gaae med ham i hans Kammer? Jeg som ingen større Lyksalighed kiendte end at være om og {hans} hos Ham, var strax villig dertil og der maatte jeg da knæle for ved ham paa hans Pude og Bede <med> ham. J disse Morgen Tiimer Lærte han mig at kiende det højeste Væsen, som en mild og god Fader, der var villig til at give sine Børn alle de gode Ting, som de i Kierlighed og Tillid Bade ham om, naar de ikke fortørnede ham, siden han saae og hørte alt hvad de gjorde og sagde<,> Ja endog hvad de tænkte. Jeg forlangede derpaa at vide af ham hvad Gud blev vred for, og han forklarede mig det efter min Alder og Fatte Ævne. En Morgen sagde jeg til ham: at jeg havde noget som jeg ret vilde Bede Gud om, men han maatte lære mig hvordan jeg skulde sige. Hvad er det da for en vigtig Ting, spurgte han? At Du aldrig maae Døe<,> svarede jeg. Det maae du ikke <Bede> om, sagde han; for der ved skeedte mig ondt. Dette kunde jeg ikke Begribe, mig syntes det var snarere Ondt at døe. Han Beskrev mig derpaa hvor svagt og elendigt en høj Alderdom gjorde Mennesket, men at derimod de der døde kom til Gud. Nu svarede jeg, saa vil jeg bede Gud at jeg maae døe med naar Du dør. Det maae <du> ikke heller, svarede han; thi saa vilde du io kun i Himmelen for at være hos mig; men der kommer ingen som holder meere af andre end af Gud. Mange deslige Samtaler havde han med mig om det jeg vilde Bede Gud om, og alt som jeg Blev ældere Lærte han mig, hvorledes man skulde Bede, og indpræntede efter Haanden mit spæde Bryst den faste Tillid til den Højeste, der i heele Livet har været min Trøst i alle tilstødende Gienvordighed<er>.

Hver Søndag gav han mig og mine Sødskende hver en Rix ort til 63 Mine Forældre mærkede nok, at jeg havde Penge, men da de sluttede, at min Beste Fader ikke vilde have at nogen skulde vide det, saa spurgte de ikke derom. Da han gav mig dem, gav han mig den Regel, at det var Synd at give friske føre Bettlere,

men gamle og vanføre Mennesker var man skyldig at hielpe. Herefter søgte jeg mig nogle ud hvor af nogle fik 4 skilling, nogle 8 skilling, toe Tolv skilling og en gammel graae hærdet Mand en Mark om Ugen. Aldrig har nogen Følelse været mig smertelige<re>, eller efterladt et stærkere Jndtryk hos mig, end da jeg efter min Beste Faders Død maatte sige denne gamle Mand, at jeg ikke meere kunde give ham siden jeg selv ikke havde meere. Denne Erindring presser endnu Taarene af mine Øyne, og saa tit jeg havde faaet mig en 3 til 4 skilling samlet glemte jeg min kiere {Skat} Læsning for at staae i Vinduet og see efter min Gamle Mand for at give ham min Lille Skat.

Naturen havde forleenet mig med et hurtigt Nemme, en stærk Hukommelse, og en overmaade stor Lyst til at Lære alt hvad mueligt var. Førend jeg var fem Aar læste og for stod jeg hvilken tysk og Dansk Bog jeg fik, og førend jeg kunde Læse oversatte jeg i mit Hoved de smaae tydske Bønner man havde lært mig. Mit første Prøve Stykke var paa den lille Bord Bøn: Gott sey Lob und Danck - de første tre Linier var ganske rigtige, men da jeg ikke havde noget rigtigt Begreb om: das evige Leben, saa oversatte jeg det ved et godt Liv, hvor af min ældste *Oncle*, som misundte mig hans Faders store Kierlighed, tog Anledning til at gjøre mig paa den meest Bidende Maade Latterlig. At Belees har stedse været det allergrueligste, og min Frygt for det, har maaskee Befriet mig for mange Daarligheder, min *Oncles* Spotte Gloser rørte mig altsaa meget stærkt, saa at Vandet kom i mine Øyne og al Blodet i 64 Lomme Penge, deels for at vi tillig skulde lære at omgaaes med Penge og deels for at vi kunde fyldestgiøre smaae Begierligheder og ikke Blive slikvurne og naskende naar Vi Blev ældere, men dersom der jntet Brystbillede stod paa min Rix ort, saa vilde jeg ikke have den, men tog heller en Femten Skilling for at faae en Mand, som jeg sagde. En Dag da jeg stod hos ham ved det *Chatoll*, som jeg nu har, flyde han mig en Rix ort uden Bryst Billede, o Ney, sagde jeg, du maae give mig en Anden. Vil Du da have den, sag<d>e han, og Bød mig en kostbar *Medaille*. Jeg Besaae den, men da der intet Bryst Billede var paa den, saa gav jeg ham den tilbage, og sagde, Ney, der er ingen Mand paa den. Du er io dog en Gaas, sagde han, Du kan faae mange Penge hvor der er Mænd paa for denne eene, og det er en Skam for saadan en stor Pige at sige at hun vil have en Mand. Det er det samme, sagde jeg, en Penge med en Mand paa er dog bedre, for han <har> Ligesaadan en Perryk paa, som du. Endskiønt jeg var jntet mindre end karrig, men gav det sidste Bort jeg havde, saa havde jeg dog stedse en Rix ort i Behold, naar jeg fik een, og denne tog jeg tit op af Lommen og Besaae med megen Fornøyelse, ingen kunde Begribe Aarsagen, og jeg kunde ikke selv gjøre anden Reede derfor, end at jeg saae paa min Mand, indtil dette uskyldige Svar opdagede, at min Jndbildning<s> Kraft havde af Perrykken dannet sig en Ligning med min Beste fader, og derfor Besaae <jeg> den saa tit. Da jeg svarede den gamle Mand det, kyssede han mig med Taarene i Øynene, og sagde Tøs, Tøs, Gud lad ikke din Følelse Blive din Ulykke!

Min Beste Fader merkede, at jeg næsten gav den heele Rix Ort Bort om Ugen, som jeg fik til at kiøbe mig noget for; jeg var altsaa meget Lidet over Fiire Aar førend han gav mig en Rix daler ugentlig at give til Fattige, med det Forbud ikke at sige det til noget Menneske, som jeg heller ikke gjorde.

65

mit Ansigt; men min gode Beste Fader satte snart Moed i mig igien, min *Oncle* blev befalet at gjøre en bedre Brug af sin Vittighed, med det Tillæg: at der vist havde være<t> meere og grovere Feyl i hans første Latinske Stiil, endskiønt han den Tiid havde været meget ældere end jeg var, og som en Belønning til mig tog han mig om Eftermiddagen med sig i sin Hauge, som han havde anlagt ved Vedhaugen og lod plukke saa mange Kirsebær til mig, som jeg kunde spiise; thi aldrig gav han mig Pynt eller Penge til Belønning, men Blomster eller Frugter, og derfor har disse to Ting endnu saa store Tillokkelser for mig fra en kier Haand.

Da jeg var alle deres Afgud, som kom i vores Huus, saa havde jeg det prægtigste Dukke Tøy, nogen kunde have, men da jeg ikke forstod at Leege med det, saa stod det meget Ziirligt i et Skab, og jeg saae næsten aldrig til det; Jeg var ikke saa snart kommen saa vidt, at jeg kunde Læse førend min umaadelige Læse Lyst yttrede sig, jeg vendte mig endog til at Læse Skrift førend jeg kunde skrive et Bogstav, for at Læse hvert et skident Blad jeg fandt. Min Beste Fader, der holdt det for en uskyldig Tilbøyelighed, understøttede mig paa det kraftigste i den, og i de par Aar han levede efter at den kunde kiendes, havde han forært mig en stor Deel meget gode Danske og Tydske geistlige Bøger, *Holbergs Comedier*, *Peder Paars* og *Dannemarks Historie*. Een af disse havde man sat mig en stor Plæt paa, men for at forekomme denne Græmmelse tog jeg alt mit Dukke Tøy, der vist havde kostet meere end flire Gange saa meget, som Bøgerne, og slængte det i en Krog paa Loftet, sat mine Bøger i Skabet og puttede Nøglen i min Lomme. Hver gang min Beste Fader havde foræret mig en Bog, saa maatte han høre min Fortælling om Jndholdet og hvad jeg ikke forstod, det spurgte jeg ham om, 66 som den jeg udøste mine Lønligste Tanker for. Det grædske og Latinske, som der er i *Holbergs* Skrifter skulde han ogsaa forklare mig, men han svarede mig, at det var Grædsk og *Latin*, som han ikke forstod. Forstod *Holberg* det [det] da, spurgte Jeg. Og da <han> svarede mig ja; sagde jeg, saa kunde du nok ogsaa lade mig Lære at forstaae det. Hvad kunde det gavne dig, sagde han, du har io ingen Buxer paa og kan ikke Blive Professor. Ja, men det er dog hæsligt, sagde jeg, at man ikke forstaae<r> en Bog heel, og derfor maae du endelig lade mig Lære det til Sommer. Saa har jeg io lovet dig, at Lade dig Lære at spille paa din *Tantes Claveer*, og at skrive, hvor meget vil du vel Lære Tøs? Alleting, svarede jeg og klavrede op paa hans Skiød og slog mine Arme om hans Hals, jeg skal være saa flittig, at Du skal holde endnu meere af mig, og dersom Du ikke vil sørge for mig, saa lærer din Pige slet jntet. Der har Du min Haand paa, sagde han, at saa Længe Gud Lader mig Leve med dig, skal jeg lade dig Lære alt hvad du faaer Lyst til. Hvem var nu gladere end jeg, hvor inderlig Længtes jeg efter at Dagene skulde Blive Lange for

at faae alle disse *Informatorer*, men da de kom Blev de til Bragte med Taare og ikke med Underviisning. Straks efter at jeg havde fuldendt mit Syvende Aar, fik jeg Skarlagens Feberen og var uden Haab, min Beste Fader, som frygtede for, at jeg maatte blive forsømt, Betalte to Koner, den eene til at være Beständig hos mig om Dagen og den Anden om Natten, og den gamle Mand gik selv to Gange om Dagen fra *Holmens Kirke* til Storm Gaden og op i tredie Etage for at see til mig, og hver Gang han kom, maatte han love mig, at dersom jeg døde, saa skulde jeg komme i hans Begravelse, og <han> give min gamle Mand sin Mark om Ugen. De har Føye til at troe, min Ven, at jeg sladdrer alt for 67 Længe om mine Børne Aar, men De maae undskylde og tilgive mig, da det er den eneste Tiid af mit Liv, som jeg erindrer mig med Fornøjelse. Den øvrige har skienket mig megen Bitterhed.

Den 18 *Februarij* 1739 kom min Beste Fader en Onsdag Formiddag frisk og vel af Faste Prædikenen, og noget efter Elleve rørte Slaget ham, hvorved hans Mæle til min store Fortræd Blev ham Betaget; thi ellers havde han vist gjort en eller anden Anordning til min Fordeel og den 19de om Eftermiddagen døde han. Min Bittre Sorg kan jeg ikke Beskrive Dem, det er utroeligt, at man paa den Alder skulde føle sin Forliis saa heftig som jeg følede min, jeg saae forud hvad Fremtiden truede mig med, og hvor ubodeligt mit Tab var. Jeg Bad, jeg skreg, jeg raabte, at jeg dog Bare maatte see ham engang endnu, men altsammen forgieves; thi da han var en meget feed Mand, saa havde han strax efter sin Død forandret sig saaledes, at man frygtede for Virkningen af min Forskrækkelse over dette Syn. Da han altsaa skulde Bæres Aftenen for hans Begravelse i den sort Beklædte Stue, skiulede jeg mig Bag ved de Lange sorte Gardiner, og da de andre var gaaet ud og slaaet Døren i Laas kom jeg frem, krøb, gud veed hvordan, op paa Kisten og Lagde mig Langs paa Laaget. Jeg havde seet Pladen, da man Bragte den, og omtrent paa det Stæd hvor jeg troede, at hans Navn stod, kyssede jeg uafadeligen med vældende Taare, og har jeg nogensende Bedet ivrig til Gud, saa var det den Gang, om at Døe paa hans Kiste. Det var en kli<n>grende Frost, klokken var noget over tree da jeg sneg mig i Stuen og Laae paa Kisten indtil Vi skulde spiise, men jeg fornåm ikke det mindste til Kulden. Da alle vare Blevne 68 kaldede til Bords, savnede man mig først, den eene havde troet at jeg var hos den Anden, men da ingen havde seet mig Begyndte man at søge mig i heele Huuset og da der ingen Krog var meere tilovers kom de omsider ind til Liiget hvor de fandt mig halv Død af Graad og Kulde; Og hvorledes jeg havde grædt, kan De forestille Dem der af, at der var en tynd Jis Hinde paa Pladen af mine Taare. Det var paa den Tiid Brug, at en Enke maatte holde Sørge Stue i 6 Uger, det vil sige at sidde i et sort Beklædt Værelse med sine nærmeste Paarørende om sig for at tage imod *Condolationer*. Min Beste Fader havde været almindelig elsket, hvorfor der kom en stor deel Mennesker, men mit Syn rørte alle; Man var næsten eenig om, at en Kunstner aldrig kunde faae et hærlige<re> *Model* til en sørgende *Genie* ved en Grav. J sær blev Staldmester *Bulous* Fader inderlig rørt over at see paa mig. Han satte mig paa sit Skiød, kyssede mig, og sagde: Jeg *condolerer* hende min Lille Engel, at hun har mistet sin Beste Fader! Jdet han sagde det, Løftede jeg mine Hænder i den hæftigste Graad op mod Himmelen, og raabte: Jo Gud hielp mig saa sandt, som jeg har mistet den Bedste! Hvad enten Vendningen af det Ord Bedste frapperede ham hos et Barn af den Alder, eller om al min Siels Væmodighed viiste sig i mine Lader, men han stak i at græde med mig, og da han ventelig skammede sig der ved, holdt han Tørklædet for Øynene og gik Bort uden at sige Farvel.

Det varede ogsaa kun ganske kort førend jeg følede alt det græsselige i min Forfatning; Jeg havde mistet min Tilflugt og Forsvar; Vel holdt min Beste Moder meget af mig men min ældste *Oncle*, der var jaloux over hendes Kierlighed til mig, Behærskede hende ganske. Min Fader havde derimod aldrig kunde Lidt mig; Jeg var idelig Maalet for hans 69 Oncle Luuner, jeg var ham aldrig til Maade, naar jeg i Morgen foretog mig det, som han i Dag Befalede, saa Blev jeg Lige fuldt igiennemheglet; og min Frygt for ham var alt for stor til at vove et eneste Ord til min Retfærdiggjørelse. Uagtet jeg merkede hvor Liden Kierlighed han havde til mig, saa havde jeg dog aldrig sagt det til min Beste Fader; thi hvor han var Lod det sig ikke til kiende. Den eneste Leylighed hvor jeg Lod mig <ud med> at jeg følede hans Ubillighed var da min yngre Syster, som var min Faders Afgud, døde i Aaret 1738; thi da min Moder om Morgenen sagde til mig: Jeg skal hilse dig fra *Lise* <,> vor Herre har taget hende i Nat. saa svarede jeg, ak hvorfor tog vor Herre ikke mig i hendes Sted, for mig kan *papa* dog ikke Lide. Havde det Behaget Gud at spare min Bedste Fader et Aar længere, var jeg Blevet Befriet for alt det, jeg, som Barn, maatte lide; thi min Beste Fader havde faaet min Beste Moders Samtykke til at tage mig i Huuset naar Sommeren kom, da jeg skulde have hans yngste Daatters, der i Aaret 1737 døde i sit 18<de> Aar, Værelser med alt hvad der var paa dem; og havde jeg først været hos hende, havde hun siden ikke mistet mig, og ligesaa lidet afskaffet de Læremestere jeg havde faaet; men Forsynet Bestemte det anderledes.

Neppe havde min Bestefader været to Maaneder død, før end min Fader gjorde mig det til den grueligste Brøde at Læse, og forsikkrede mig, at dersom han fandt mig med en Bog i Haanden skulde han pidske mig saaledes, at man skulde vende mig i et Lagen. Min Moder spurgte ham, af hvad Aarsag han kunde være saa haardt imod at jeg Læste, naar jeg havde fuldendt mit Dag Arbeyde? Men han svarede, at det var nok, at han ikke vilde have det. Havde han dømt mig til Vand og Brød, havde det været mindre græsseligt for mig, ja, jeg havde heller mistet Maden end min Bog. Jeg lagde altsaa min Hierne 70 i Blød for at udfinde et Middel til at komme til at Læse uden at nogen saae det, men tillige med det faste Forsæt, at dersom jeg ikke kunde det, saa vilde jeg vove alleting; thi sagde jeg til mig selv: pidsker han dig ogsaa jhiel, saa kommer du jo til din kiere Bestefader. Jeg faldt altsaa paa at sprætte Foeret fra {mine Lommer} Overtøyet ved Lommerne af mine Skiørter; der puttete jeg et par Bøger i, som forsloge mine Been saa jammerlig, at de vare Baade

Guule og grønne, og saa ømme, at jeg ved enhver anden Leylighed havde skreget, naar noget havde rørt{e} dem; og dette Experiment har jeg at takke for, at jeg kan Beholde et mildt Ansigt ved de største Smerter. Da jeg havde faaet mine Bøger saa vel giemt, saa gik min Moder ikke saa snart af Stuen, førend jeg kastede min Syenaal under Rammen, sadte mig paa Hug, som om jeg søgte efter den, fik i en Hast min Bog frem, indtil jeg hørte nogen komme, da den Blev giemt og min Syenaal funden. Om Aftenen kom de kiere Bøger i Sengen med mig, og da det til min Lykke var Sommer, saa sadt jeg hver Morgen over Ende i min Lille Tralværks Seng, der stod for Fødderne af mine Forældres, og da de ikke stode meget tiilig op, saa havde jeg Tiimer nok at Læse i<. > Een Morgen maatte jeg enten i min Henrykkelse Ladet min Stemme høre, eller ikke vendt mine Blade forsigtig nok; thi med et trak min Fader Fod Gardinet til Side og spurgte hvad jeg havde fore? Aldrig kan nogen, der er Blevet troffen i den skammeligste Misgierning have følet en større Angst end den der overfaldt mig; men min Forskrækkelse var alt for stor til at <jeg> kunde svare. Flye mig Bogen, sagde han; jeg rakte ham den med Taarene i Øynene og et Ansigt saa Blegt, som Døden. Hvad enten nu det, at det var en Bibel, eller mit forskrækkede Udseende var Aarsag til at han lod sig nøye med at sige, 71 Jeg maae dog see om du eller jeg skal have sin Villie, saa blev der dog jntet af den Belovede Pidsken; men Dagen derpaa overgik der mig en langt større Straf; thi alle mine Bøger Blev pakket ind <i> mit Skab, Døren lukket og Nøglen Lagt i min Faders *Chatol*.

Min Bedrøvelse herover var umaadelig, saa at endog alle Merkede det. En gammel *Commandeur* ved Navn *Peperlow*, der Boede hos Os, og holdt meget af mig, vilde endelig vide hvad der feylede mig; jeg Betroede <ham> da, med grædende Taare, at min Fader havde taget mine Bøger fra mig; han sagde, at det skulde jeg ikke Bedrøve mig over, jeg skulde faae alle hans og kunde selv søge mig ud, hvilke jeg vilde have. Den der Blev glad, det var jeg, og min Glæde blev endnu større da jeg fandt nogle, som jeg ikke kiendte, og nu Læste jeg paa nye den største Deel af Natten. Da alle de, der kom i vort Huus, holdt meget af mig, saa vare de ogsaa Misfornøiede med min Fader<s> Maade at omgaaes mig paa. En *Secretaire* i det Tydske *Cancellie* ved Navn *Miles* udlod sig engang dermed for *Peperlow*, hvor paa denne fortalte ham, at han havde giemt de Bøger for mig som min salig Beste Fader havde givet mig. Det er en himmelraabende Synd, sagde den Anden, og hun skal nok faae Bøger. Den næste gang *Miles* kom igien, Bragte han mig tre til Fiire Stykker, og lovede mig, at inden jeg fik de Læste skulde han Bringe mig fleere, som han ogsaa rigtig holdt, og da han saa hvor vel jeg handlede med dem Betroede han mig kostbare Værker.

At jeg havde lagt i mine Forældres Seng Kammer, var en Følge af min Beste Faders Befaling, men da vi Mikkels Dagen der paa flyttede skeedte der til min store Glæde en Forandring deri, og jeg fik mit Kammer i tredie *Etage*. Det var den haarde Vinter 1740, Huuset var nyt, Væggene raae, og Varme kom der aldrig saa at Kulden var ganske udstaaelig, men desuagtet Læste jeg meere end den halve Nat, hvortil jeg kiøbte Lys for mine faa 72 Skillinger; men endskiønt det skaffede mig Frost i alle mine Fingre, holdt jeg dog den kolde Bog til Trods for Svie og Smerte med mine elendige Hænder, og vilde ikke engang spille saa megen Tiid at varme dem imellem under Dynen.

Til Dem, min Ven, tør jeg uden Forfængelighed sige, at neppe noget Fruentimmer kan gjøre meere med sine Hænder end jeg, men alt hvad jeg veed og kan havde jeg lært førend jeg fyldte mit Niende Aar. Dette reyste sig ingenlunde af Lyst til Arbeydet, ney; Langt fra, Haabet at vinde meere Tiid til at Læse, naar jeg intet meere havde at Lære var min eneste Drivfieder. Nu skulde jeg da Lære at skrive, men en større Ulyst kan ingen Barn lære noget med, end jeg havde for at skrive, og for io før io heller, at Blive af med min Skrivemester anvendte jeg saa megen Fliid, at jeg ikke fik meere end 39 Tiimers *Information*, og det er alt hvad min Underviisning har kostet mine Forældre; thi min Læsning havde min Beste Fader Betalt, og sye lærte jeg af min Moder og Bestemoder.

Da jeg var Elleve Aar var jeg ikke allene Ligesaa høy, som jeg er endnu, men endog gifte færdig, førend jeg Blev fiorten ønskede min Bedstemoder at have mig hos sig, men da hun havde skif -tet med sine Børn, og følgelig kunde give bort i Levende Live hvad hun vilde, saa frygtede min Moder for, at hendes Arve Part maatte Blive formindsket, ved det jeg fik, og derfor afslog hun sin Moder sin Begiering; thi man var vis paa, at hun ikke gav mig noget, saa længe jeg var hos mine Forældre, fordi hun vidste, at jeg da jntet godt fik af det. Den første *May* 1746 tog Gud hende til sig, og Berøvede mig min sidste Trøst og Biestand. Baade mine *Oncler* og min Moder havde meere end hundrede Gange hørt hende sige, at adskillige af hendes Nips vare mine, men hun giemte dem kun til min *Confirmations* Dag, da jeg skulde pyntes med dem, og dette var ventelig Aarsagen hvorfor 73 man forhalede min *Confirmation* saa længe, og afslog hende paa sit Syge Leye den Bøn, at Lade mig *confirmere* til Paaske i stæden for til Mikkels Dag, ventelig har man frygtet for, at hun ikke vilde lade det Blive ved de Ting hun havde sagt; thi deres heele Værd kunde være lidet over 30 Rdr, men endskiøndt hun efterlod sig over 12000 Rdr Bekom jeg ikke det mindste Stykke af det, der var mig givet.

Nu kommer jeg til en Betydelig *Periode* i mit Liv, og maaskee kan jeg her gjøre mig selv den Bebreydelse, at jeg ikke tog Fornuften noksom til Raade; thi Forsynet aabnede mig her en Vey til at undgaae mange af de Bekymringer og Ubehageligheder, som mit Liv har været et Rov for. En Mand paa nogle og tredive Aar, meere smuk end Hæslig, med temmelig god Formue, i en anseelig Rang, og Bekiendt hos alle for en værdig og duelig Embeds Mand fik ved en Hændelse mig at see i min dybe *Neglige* faa Dage efter, at jeg havde fyldt Femten Aar. Dette Syn gjorde et Besynderligt Jndtryk hos ham, og da han kom op til min *Oncler*,

som han spurgte om, da han saa mig, Begyndte han at true ham med, at han vilde fortælle hans Kiereste, at han havde den deyligste Pige i heele Byen i sit Huus. Min *Oncle* svoer paa, at der ikke var een i Huuset, der kunde kaldes smuk, end sige deylig. Men efter en nøyere Beskrivelse, svarede min *Oncle*, ey saa har det været min Søster Daatter De har talt med, som er af og til nogle Dage hos sin Moder, som forestaaer Huuset siden min Moders Død. Kort derefter Bad han sig til Giest hos min *Oncle* til Dagen der paa, men tillige, at han maatte *presentere* ham for min Moder førend han kom til at spiise. Dette skedte, men<s> jeg var hiemme, saa han ikke fik mig at see, men hvad enten min *Oncle* mærkede hans Hensigter, eller han havde Bedet ham derom, saa Bad min *Oncle* min Moder at sende Bud efter mig.

Bekjendtskabet var nu gjort, og Blev troeligen fortsat, og det 74 med saa liden Forstillelse paa hans Side, at en hver tydeligen kunde see, hvilken Magnet, der drog ham efter sig. Da jeg aldrig har troet, at enhver *Compliment* er en Kierligheds Erklæring og tillige vidste at jeg var den yngste og smukkeste i Sælskabet, saa ansaae jeg hans Smigren og Opmærksomhed for en Følge der af, og jeg var vidst den sidste, der merkede, at det ikke var almindelig Høflighed. Denne Erobring havde visst smigret en hver ung Piges Forfængelighed, hvis Tænke maade havde været noget meere flygtig end min, og at min ikke var det, kom meere af de sammen stødende Omstændigheder, end af nogen Fortieneste paa min Side. Jeg havde aldrig haft Omgang med andre end de, der vare meget ældere end jeg, mine Forældre vare som oftest de yngste næst efter mig, i alle de Sælskaber vi kom, dette havde dæmpet det flygtige og ubetænksomme af min Alder, Bragt mig til at tænke over alleting, og just ikke at hæfte Øynene paa den glimrende Side eller Lade mig Blænde af Skinnet. Jeg var fra Barns Been af vant til at være Blandt Riddere og fornemme Embeds Mænd, jeg havde været deres Afgud hørt Deres Berømmelser og seet dem kappes om at faae mig hos sig ved Bordet. Fra mit tiende Aar var jeg Blevn Begegnet, som et voxent Fruentimmer, og i Følge deraf var den gode Herres Opvartninger mig ikke noget nyt og kunde altsaa det øyensyn-Lige Fortrin han gav mig, ikke gjøre tiende Deelen af det Jndtryk hos mig, som hos den, der ikke var vandt til denne Hylldning men nød den for Første Gang. Jo ældere jeg Blev, io meere Bebrejdede jeg mig, at jeg havde overtraaet min Faders Befalning angaaende Læsningen, men uagtet jeg følede det var Uret, havde jeg ikke Kræfter nok til at Lade det være; dette bragte mig til at undersøge hvor af den Mangel paa Lydighed kom; jeg spurgte mig selv om jeg ikke havde gjort det i fald min Beste fader havde Befalet mig det? Og mit Hierte svarede mig io: 75 og denne Bekræftelse Lærte mig, at Kierlighed allene kunde Bringe os til at op offre alleting med Fornøyelse. Denne Opdagelse var ikke saa snart gjort førend det alvorligste Forsæt Blev fattet aldrig at give min Haand til en Mand, som jeg ikke elskede saa høyt, at jeg med Glæde kunde underkaste min Villie ganske og aldeles hans Velbehag. Endskiønt min Fader og Moder Levede meere vel end ilde med hinanden, saa forefaldt der dog ofte Stridigheder imellem dem, hvori de vel Begge som oftest havde lige Uret, og min Moder dog stedse maatte give efter for min Faders hæftige og Bydende: Jeg vil. Besynderligt var det, at uagtet min Fader ikke kunde Lide mig, saa var jeg dog den, der ved slige Leyligheder alleiander forskaffede min Moder en meere ærefuld Fredsslutning end naar hun Betingede sig den selv.

Denne Erfarenhed foreenet med utallige Exempler som jeg havde {gjort} Læst, gjorde, at jeg Betragtede Egtestanden fra en meget alvorlig Side og en Kones Pligter overmaade vigtige<;> og da efter mine Tanker jntet uden en inderlig Kierlighed kunde gjøre dem Behagelige, saa sluttede jeg deraf at det var høyst nødvendig, at Konen maatte elske sin Mand overmaade høyt dersom de skulde være lykkelige. Da jeg nu tillige jngen utilfreds stillede Ønsker havde, jngen Forlystelser attraaede, var meere fornøyet ved at være allene paa mit Kammer med en Bog end i et stort Sælskab, Pynten heller ingen Tillokkelser havde for mig, siden man som Barn havde lært mig, at et ungt Fruentimmer var allerbedst klædt naar hendes Pynt vidnede om hendes Flittighed, og ingen Sælskabs Søstre havde udryddet eller svækket dette Begreb hos mig, saa Bekræftedes jeg alt meere og meere i det Forsæt ingen Mand at tage, som jeg ikke elskede overmaade høyt.

Disse Grunde haaber jeg min Ven vil Biefalde, men nu 76 kommer der een, som Behøver Undskyldning, og som dog havde megen Vægt hos mig: Denne Betydelige Frier gav ikke sine Hensigter tilkiende førend enhver ansaae det for en afgjort Sag og Begyndte allerede at Bestemme Tiiden naar Bryllupet skulde være, dette krænkede min EmpfindtLighed paa det høyeste<;> min Forfængelighed sagde mig: at han gjorde Ligesaa megen Lykke ved at faae mig, som jeg ved at faae ham, og vilde derfor ved at forkaste hans Tilbud viise, at jeg ikke var til Fals for Rang og Formue. Engang da hans Forretninger holdt ham Længe op, spurgte Frue *ludikier* mig: kom<m>er Kieresten ikke i Aften? Jeg spurgte hende, hvem hun forstod under det Navn og da hun derpaa nævnte ham med det Tillæg, at hans Øyne viiste noksom hvem der var ham kierest. Om han har mig kier svarede jeg, det er mig ganske ubekjendt, Men det veed jeg med Vished, at han af alle dem her er, er mig den mindst kiereste.

Endskiøndt heele Verden kaldte mig smuk, saa var dog den Roes min Skabning Bekom mig høyst ligegyldig jeg vidste hvor forgiengelig Skiønhed var og ønskede der for ikke at elskes for den Skyld, og da det udvortes allene havde fængslet min Frier, og han ikke havde givet sig Tid til at Lære at kiende mine Tilbøyeligheder og Tænkemaade førend han yttrede sine Hensigter, saa sadte jeg ikke heller megen Priis paa hans Kierlighed, men ansaae den for en Blot sandselig Begierlighed, der snart vilde Blive mættet. Det Biefald jeg nød af ham endog naar min Fornuft sagde mig, at jeg havde fortient Jrette<sætte>lse kom mig iligemaade meget fordægtig [fordægtig] for; jeg frygtede for, at da han ikke saa andet end Fuldkommenheder hos den Elskede, saa maatte han hos Egtefællen Blive lutter Ufuldkommenheder vaer, og

saa stærkt som mit 77 Forsæt end var at opfylde alle en god Kones Pligter, saa var det dog paa de Vilkaar, at min Mand skulde føle og skiønne at jeg var det. Det eneste, som Behagede mig hos ham var det, at han slet ikke vilde Benytte sig af mine Forældres Myndighed og Overtalelser, han havde holdt det for sin Skyldighed at Betroe dem sine Hensigter, men tillige Begiert, at jeg ganske i denne Sag maatte have frie Raadighed, siden han allene vilde have mig af <mig> selv. Dette Forhold taledes hans Sag kraftigere i mit Hierte end noget andet, og efter et Aars Forløb besluttede jeg ved første givne Leylighed at sætte hans Oprigtighed paa Prøve og dersom han slap godt fra den, da at give ham min Haand endskiønt mit Hierte ikke følede det for ham, som jeg ønskede at føle for min Villies Behersker.

Hvad enten jeg havde arvet min Faders hæftige Sind, eller de idelige bittere og uforskyldte Jrettesættelser holdt mit Blod i en Bestandig Giering, og voldte, at jeg greb efter den mindste givne Leylighed til at Bryde Løs, det veed jeg ikke, men Sandheden forbinder mig at tilstaae, at der fra mit Fiortende til mit Syttende Aar, neppe var et meere heftigt og empfindtligt Creatur end jeg var. Jeg kunde Bringes i Harnisk over ingen Ting; de Personer, som jeg ikke kunde Lide, trættede jeg Bestandig imod, endog naar Retten var aabenbare imod mig, og ihvor falsk min antagne Satz end var, saa forsvarede jeg den dog med den yderste Haardnakkenhed, og Lod mig aldrig overtyde. De vil sige, at dette Billede ikke er meget indtagende, og jeg følede det selv saa godt, at jeg ofte: naar Fornuften fik sit Herredømme igien, havde kjøbt de Tiimer tilbage med mit Blod; for at faae det sagde usagt, men uagtet mine selv gjorde Bebrejdelser, spillede Temperamentet Mester. Da jeg meget sielden aabnede Munden i min Faders Nærværelse, saa var han aldrig 78 Vidne dertil, og kom han af en Hændelse til førend Trætten var til Ende, saa var hans Jrættesættelser saa haarde og nærgaaende, at de meere forbittede end forBedrede.

Denne Feyl, som jeg hadede hos mig selv, uden at kunde Betvinge den, Besluttede jeg at Betiene mig af til at prøve min Elskers Oprigtighed. Min *Oncles* Kone var et Phantast, og ved de mange Aars hun gav sig<,> en Latter for de fleeste af hendes Bekiendtere og ganske udstaaelig for mig. Jeg Begyndte altsaa i hans Nærværelse en Dag en Trætte med hende, hvori jeg havde aabenbare Uret, men da dette skeedte med Overlæg, saa vedligeholdte jeg mit kolde Blod, hvor ved mine Repliquer vel Blev mindre hæftige men desmeere nærgaaende og Bidende. Min Hensigt herved var, at gjøre ham til Dommer over mit Forhold, det første vi vare under flire Øyne, og efter hans Forhold at tage min endelige Beslutning. Da han altsaa Dagen efter kom ind til mig i mit Kammer, tog jeg imod ham med de Ord: Ey! har man den Ære at see Dem saa hastig, det var jeg mig Langt fra ikke ventende. Hvorfor det? spurgte Han. De kunde have Føye til at troe, at mit Oncle Luune fra i Gaar varede ved endnu, og at De altsaa kunde Blive Maalet for den i Dag. Hans Svar var en Lovtale over min Forstand og Billighed, der uden given Aarsag aldrig kunde for nærme nogen. Men, svarede jeg: er De ikke partiisk, og giver *Madame Brøer* <Uret> fordi De ikke holder af hende, for sandt at sige, saa synes mig, at jeg virkelig var urimelig i Gaar, og for at gjøre hende Erstatning og straffe mig har jeg Besluttet at give hende Ret i alt hvad hun siiger de par første Gange i hvor utaaeligt det end maatte være. Havde han nu Betient sig af denne givne Leylighed til at viise mig, hvor skadelig denne Hæftighed var mig selv, og at det var et Beviis paa Fornuftens Magt hos den, der Bar over og gav efter for den Taabelige, saa havde jeg sikkert Bedet ham at hielpe mig at overvinde denne Feyl, der voldte 79 mig saa megen Misfornøjelse over mig, og til en Belønning for hans Møye Lovet ham mig selv. Men da han i det Sted gjorde det til en Dyd og kaldte det en elskværdig *Vivacité* der viisede min Afskye for det Latterlige og taabelige. Dette Hyklerie fandt jeg saa krybende og stemmede saa lidet overeens med den Agt og det Venskab hvorpaa jeg troede at Egtestandens Lyksalighed skulde Bygges, at jeg ansaae det for en plat Umuelighed at kunde <blive> Lykkelig med ham. Jeg havde straks i Begyndelsen sagt ham, at jeg vilde elske den Mand, jeg gav min Haand, og med samme Oprigtighed tilstaaet ham, at mit Hierte ikke følede andet for ham end den Agt, som ingen uden Ubillighed kunde nægte hans gode Egenskaber. Han forlangede derpaa at vide, om nogen anden havde vunden min Tilbøyelighed? hvorpaa jeg forsikkrede ham, som jeg med Sandhed kunde, at der var jntet Menneske paa Jorden, som jeg gav noget synderligt Fortrin. Han bad mig da allene at tillade ham at forsøge om hans Hengivenhed og Bestandighed kunde forskaffe ham Fortrinet, som jeg satte i hans eget Behag, med det Vilkaar, at han ikke maatte Beklage sig over mig i fald han spillede sin Tiid.

Jmedens han søgte en gal Vey til at naae mit Hierte fandt en *Lieutenant* i *Søe Etaten* ved Navn *Ramshart* den rette. Vel sandt, at han i Henseende til Lykkens Gaver stod langt efter ham, og maaeskee noget i *Moraliteten* med; thi han var noget vild; men hans Hierte var godt og ædelt; han søgte ved alle muelige Opmærksomheder at viise mig sin Kierlighed, og var tillige saa oprigtig, at han viiste mig mine Feyl paa den fornuftigste og kierligste Maade. Saa snart min Heftighed spillede Mester gik han Bort, og naar han kom igien, og jeg spurgte ham, om han havde været Bange at Uveyret skulde strække sig til ham med? svarede han, at han kun var gaaet Bort for at skiule sin Smerte over, at et Fruentimmer, der overgik de fleeste af sit Kiøn saa meget, 80 kunde glemme sig selv saa meget. Hos de fleeste Fruentimmere, sagde han, kunde man være sig sligt ventende, men af Dem, der besidder saa megen Fornuft, der tænker saa rigtig, og veed saa meget, er det ganske ubegribeligt. Dette rørte mig meere, og gjorde mig meere skamfuld, end om han havde Belagt mit Forhold med de stygge Navne det fortiente, undertiiden søgte jeg vel at skiule hvor nær det gik mig, og gjøre hans Bortgang til en Virkning af Frygt, saa jeg truede ham med, at naar jeg næste Gang var i Ondt Humeur skulde det gaae ud over ham. Det skeer vist ikke, svarede han. Hvorfor ikke, spurgte jeg? Fordi De derved gav mig ald for stor en Triumpf over Dem; sagde han, thi den Fornuftigste giver først efter, og det Blev sikkert den eneste Leylighed, hvor ved jeg kunde gjøre Dem den Ret stridig. Paa en anden Tiid

forestillede han mig, at jeg ved min Heftighed og Paastaaenhet gjorde dem Liige med mig, som i alle andre Betragtninger vare langt under mig, kort sagt, han interesserede min Egenkierlighed paa saa mange forskiellige Maader til at undertvinge denne Hæftighed, at jeg alvorligen Begyndte at arbejdede derpaa, og hans Berømmelser naar han saae hvad det kostede mig, gjorde mig Striden let, saa at jeg har ham eene og allene at takke for at være bleven Mester over en Heftighed der gjorde baade mig <og> andre Livet suurt<.>

Mine Advarsler vare Lige saa lidet spillede paa ham, han gjorde Vold paa sine stærkeste Tilbøyeligheder, naar jeg viiste ham deres Skadelighed, saa hvert et Raad eller Blot yttret Tanke var et *Oracle* for ham, som han Blindlings fulgte, saa hans Forhold paa mindre end et halvt Aar Blev saa ganske forandret, at han Blev alle sine Paarørendes Afgud, der forhen havde været misfornøyet med ham; og da han reent ud tilstod dem, at han havde mig Forandringen i hans Tænkemaade 81 at takke, saa overøsedede de mig med forekommende Opmerksomheder og Kierligheds Beviiser.

Om min Kierlighed for den Eene gjorde mig meere kold imod den Anden, eller om han Blev kied af at see al sin anvendte Møye forgieves, det veed jeg ikke, men først i Aaret 1748 kom han til mig, og Bad mig uden Skaansel men oprigtig at sige ham, om jeg endnu var lige saa kold og ligegyldig imod ham, som jeg havde været. Jeg svarede ham, at jeg kiendte alt hvad jeg skyldede hans udviiste og Bestandige Godhed for mig at jngen kunde agte og ære hans Fortienester høyere end jeg og at jngen kunde meere oprigtig ønske eller skulde inderlige<re> glæde sig over Hans Lykke end jeg, men da Kierlighed var en uvilkaarlig Følelse, saa stod det ikke til mig at fatte den efter Behag; thi havde det Beroet paa Villien, saa havde jeg elsket ham for lang Tiid siden, og at det havde været for hans egen Skyld at jeg ikke havde taget imod hans Haand, fordi jeg havde følet, at jeg uden Kierlighed til ham ikke kunde gjøre ham saa lykkelig, som han fortiente at være. Han bad mig derpaa at sige ham, om jeg da endnu var saa ligegyldig imod alle andre, som imod ham? Dette Spørgsmaal Blev mig suurt at Besvare, det gjorde mig Ondt, at jeg skulde krænke ham, men lyve vilde jeg ikke, og sagde ham derfor Sandheden. Saa skal jeg da, sagde han med Taarene i Øynene, tiene min Lykkelige Medbeyler til Triumpf. Det skal De ikke, sagde jeg, aldrig har jeg nævnet Deres Navn i den Forstand for ham, og gjorde derpaa en stor Eed, aldrig skal Deres Navn nævnes af mig for ham eller noget Menneske i denne Begivenhed; og dette er Aarsagen, hvorfor jeg har beskrevet men ikke nævnt ham. Jeg har paa nogen Tiid frygtet derfor, svarede han, men Aarsagen hvorfor jeg ønskede Vished derom er denne: Var min Frygt grundet, saa var Fraværelsen det tienligste for 82 mig, der er en Tieneste Ledig i Provindserne, som jeg vil søge, den nægtes mig ventelig ikke da den er under det, som jeg kunde vente, naar jeg Blev her. Jeg svarede ham, at det gik mig nær, at være Aarsagen til at hans Venner skulde miste ham, men da Forsynets Veye vare urandsalige, saa vilde jeg baade haabe og bede at han maatte finde et Fruentimmer der, som maatte gjøre ham saa Lykkelig, at han dagligen velsignede sin tagne Beslutning. Det venter jeg ikke, svarede han, det Indtryk De har gjort i min Barm [er min Barm,] er alt for stærkt dertil, kan Fraværelsen svække det, da Bliver det alt. De er det første Fruentimmer jeg har tilbuden min Haand, De har afslaaet den, men Grunden til Deres Afslag har forøget min Kierlighed, siden den har forøget min Agt; jeg veed, at hundrede andre havde taget imod Dem, uden at gjøre sig Deres Betænkninger og maaske gjort os Begge ulykkelige. Ikke desto mindre nægter jeg ikke, at jeg har troet, at dersom De havde vildet give mig Deres Haand, saa skulde mit Forhold ved Deres Tænkemaade have tilveyebragt Deres Kierlighed, saa Længe Deres Hierte var urørt; men nu da De har tilstaaet Dets Partiiskhed for en anden, saa fortiente jeg Deres Foragt, om jeg søgte videre at overtale Dem. Betragt mig altsaa ikke meere som Elsker men som en Ven, der ønsker Dem ald muelig Lyksalighed, og tager Deel i alt hvad der møder Dem; og til et Pant paa Deres Agt, saa giv mig et Kys, som Ven, De saa ofte har afslaaet mig som Elsker. Da det havde været en Art af Grovhed at nægte ham det, saa fik han Det første og sidste Kys af mig, men de smerteligste Følelser Bemestrede sig mig, da hans Taare trillede ned af mine Kinder. J mange Dage efter var jeg nedslaget og Beklemtjeg Bebrejdede mig Ubillighed imod ham, og syntes dog at jeg for Begges Vel Skyld ikke kunde handlet anderledes end jeg havde gjort.

Efter hans indstændige Begiering havde min Fader, som aldrig 83 kunde tale venlig med mig, ey Ladet sig forstaae dermed for mig, min Moder havde vel ofte sagt mig, at jeg ikke skulde støde Lykken fra mig, at jeg kom til at Bide mig i Fingeren for min Daarlighed og deslige, som jeg som oftest ikke svarede noget paa, eller og, at naar Fortrydelsen skulde komme, saa holdt jeg det taaleligere at fortryde jeg havde sagt Ney, end at jeg havde sagt Ja; det første kunde ingen liide under uden jeg selv, det sidste kunde derimod strække sig til mange. Men da nu hans Bortreyse rygtedes, saa fandt min Fader for godt at tale til mig derom og spurgte, om jeg da omsider havde gjort ham kied af, at lade sig længere trække ved Næsen af mig? Jeg svarede, at det var en Beskyldning jeg vidste mig meget frie for, siden jngen kunde handle meere oprigtig og aabenhiertet med nogen, end jeg havde handlet med ham. Er det Fornuft, er det Klogskab, sagde min Fader, det er Egensindighed, fordømte *Capricer* og Daare Kiste Stræger, men som han for fremtiden nok skulde sætte en Pind for. Jeg vil haabe Ney; svarede jeg; imod mine Forældres Villie skal jeg aldrig tage nogen, for det skylder Jeg Dem og mig selv, men jeg lader mig ikke tvinge til nogen thi Bragte man mig endog med Vold og Magt for Brude Skammelen, saa skulde et overlydt Ney vel hindre Præsten fra at vie mig, og vovede han det skulde hans Kiols Forliis være ham ullige vissere, end den han havde bunden mig til skulde være paa mig. Maae man spørge, sagde min Fader, hvor de *Capitaler* er, som Frøkenen forlader sig paa, naar jeg efter slig en Opførsel jagede hende paa Døren? Her er de, svarede jeg, og rakte mine Hænder

frem, dem kan jeg ikke Bedrages for og lige saa lidet kan de stiales fra mig, men maae Berøves mig ved en almægtig men tillige Barmhiertig Herre. Og hvilken Fornøjelse det var mig i hans sidste Aaringer at Lade ham nyde Renterne af denne Capital kan De ikke forestille sig.

84

Den Tiid havde vi næsten aldrig Skibe i Søen, men vore *Søe Officierer* gik paa nogle Aar i fremmed Tieneste og Blev agtede for duelige efter De Vidnesbyrd de Bekom der. Hollænderne havde Krig den Tiid, og altsaa Begierede *Lieutenant Ramshart* i Foraaret 1748 to Aars Tilladelse at gaae i Hollansk Tieneste. Endskiønt vi virkelig elskede hinanden, saa var der dog aldrig talt et Ord imellem Os, som ikke kunde hentydes og Bestaae med et ømt Venskab, men da han havde faaet sin Begierte Tilladelse Begyndte han at tale [tale] tydeligere og forlangte Løfte af mig, men dette vilde jeg hverken give ham eller tage af ham; jeg tilstod ham at jeg foredrog ham alle de jeg kiendte, at jeg <var> overtudet om, at han elskede mig meere end noget andet Fruentimmer og saa længe vi gjorde det, vilde vi Bestandig tænke, som nu, og følgelig var alle Løfter unødvendige, siden Tilbøyeligheden og ikke Løftet maatte Binde Os til hinanden. Det saae tillige meget vidtløftig ud, med en Forbindelse imellem Os; thi saa kier, som jeg havde ham, saa fik han mig dog aldrig til at ægte ham som *Lieutenant*; jeg vilde gjerne tilstaae ham, at man til Nød og Neppe kunde Leve men i saa fald maatte han frasige sig alle muelige Fornøjelser, og skye alle Sælskaber. Dette var et Offer, som jeg med den inderligste Glæde og Taknemmelighed vilde tage imod af min Mands Kierlighed, men Nødvendigheden maatte ikke aftvinge ham det; jeg kiendte det menneskelige Hierte, de Ting, som de agtede meget Lidet, naar de kunde faae dem, bleve vigtige naar Mueligheden var Borte; desforuden havde jeg kiendt mange, som havde opfyldt Løftet fordi de troede, at Æren forbandt dem til at opfylde hvad de havde lovet, endskiønt Attraaen og Lysten dertil var Borte, og denne Ubehagelighed bør Vi skaane hinanden for. Da han altsaa ikke faae det, saa Bad han mig at vexle Breve med ham, dette lovede jeg ham, men 85 paa Vilkor at han skulde sende sit første Brev til min Fader, Besvarede han det, saa skulde jeg, som stedse gjorde *Convoluten* om hans Breve og forseylede dem, let finde Leylighed at skrive nogle Linier deri, men svarede han ikke, saa skulde han faae Brev fra mig igiennem hans Søster. Han skrev ogsaa til min Fader, men da han ikke svarede, saa skrev jeg, og lagde Brevet aabent i hans Systers; men da han den meeste Tiid var i Søen, var der kun liden leylighed til *Correspondance*.

Af alle muelige Forlystelser var *Theatret* den eeneste der havde Tillokkelser for mig. I Aaret 1750 kom de Franske Skuespill paa *Charlottenborg*, og da jeg altsaa fik frie *Entre* der, saa vognede min Lyst til at Lære det Franske Sprog paa nye, og haabede tillige ved at have Stykket for mig at Lære *pronunciationen af Acteurene*<.> Jeg tog altsaa min Tilflugt til min gamle Ven *Miles* fik en *Grammaire* og en *Dictionnaire* tillige med et par Historie Bøger af ham. Nu gialt det allene om at faae Tiid til at Benytte mig af dem og dertil maatte jeg bruge Natten, men jeg havde ingen Lys. Jeg maatte altsaa bequemme mig til at stiele, og mit Tyverie Bestod deri, at jeg fik hver Dag puttet tre til fiire Stykker Brænde i min Seng, og naar mine Forældre havde lagt sig, stod jeg op, gjorde Jld i Ovnen, og ved den Jld lærte mine franske Gloser og *Verba*. Hvor høysommeligt et Arbeyde det var, at Lære et Sprog uden mindste Menneskelig Hielp og Anviisning Begriber De selv; Da jeg Begyndte at Læse maatte jeg i det mindste ved hver linie slaae fiire Gange efter og i en Periode over tie Gange, men naar jeg da til Slutningen fik Meeningen ud af det saa holdt jeg min Møye rigelig Belønnet. Det varede næsten et Aar inden jeg kunde forstaae hvad jeg læste, men da jeg var kommen saa vidt er den, der har erobret et Rige ikke gladere end jeg; og dog steg min Glæde ved en anden leylighed endnu høyere. *Felix Osten*, som var en lærdere Mand end som Soldat, endskiønt 86 Gud, som han sagde, havde gjort ham til *Oberst* for sine Synders Skyld, var een af mine ivrigste Venner; han og jeg afhandlede en Dag en meget alvorlig Materie, da min Fader kom hjem, og Osten spurgte ham, om han havde lært mig, at slaae gamle Folk af Skoelen? Min Fader, som var i temmelig god luune, svarede ham paa Fransk, fordi jeg ikke skulde forstaae det, at han ofte hørte noget af mig, som han ikke selv vidste hvor jeg havde det fra og som næsten Bragte ham til at fortryde, at han med Magt havde taget Bøgerne fra mig. Det kan De gjøre godt igien, sagde *Osten*, ved at give hende dem, og lære hende hvad hun ikke fatter. Jeg har ingen Skoelemester {Mester} Gaver, sagde min Fader, og nu er det for sildig, at der kan blive noget af hende. Havde min Fader givet Agt paa mit Ansigt, havde han vist kunde seet, at jeg forstod hvad der blev sagt, men da han holdt det for den største Umuelighed saa lagde han ikke mærke dertil.

Min Moder havde aldrig samtykket min Faders Mishag over min Læsen, og derfor tilladt mig, naar jeg forlod mit Arbeyde om Aftenen, at tage en Bog<;> saa længe jeg nu maatte søge efter ved hverandet Ord, saa kom jeg ikke frem med min franske Bog, men *Grammairen* havde jeg ladet hende see, og nu Læste jeg Fransk i et væk, og fortalte min Moder hvad jeg havde Læst, naar vi fik Lys. *La paisanne parvenue* var den første Franske Bog jeg forstod, og en Aften da min Fader var udbuden og <jeg> altsaa i den fuldkomneste Tryghed for hans Komme, sad jeg med min Bog for Kakkelvovns Døren, da han traadde ind i Stuen. Saa! er der nu kommen en Bog for en Dag igien. var hans første Ord; naar jeg vender Ryggen, saa gjør man hvad man vil. Men kan du ikke Lade hende læse, sagde min Moder, naar hun sadt og sydt den heele Dag, og hun finder en Fornøjelse deri, saa er det Synd at nægte hende det; hun kommer i tree til Fiire Maaneder ikke ud af Huuset, og hun 87 arbeyder fra Morgen til Aften, noget Hvile maae hun io dog have. Hvad er det for Skidt hun læser, spurgte min Fader? Det er en fransk Bog, svarede min Moder, og derfor veed jeg ikke hvad det er for en. En fransk Bog, sagde min Fader, den forstaaer hun meget af. Det er ingen Skam for hende, sagde min Moder; thi der har ingen Lært hende noget, og naar det moerer hende, saa er det io Ligemeget. Læs høyt,

sagde min Fader. Om Tordenen havde slaget ned ved Siden af mig, saa troer jeg ikke, at jeg var bleven meere forskrækket; jeg kiendte min Faders haarde og nærgaaende Maade at dadle paa, saa at Graaden var mig nærmere end Latteren, men jeg maatte lyde. Jeg læste derpaa 2 til tre Sider hvorved han til min store Forundring tav ganske stille, og alleene sagde: Nu er det nok, forklar mig nu hvad du har læst. Jeg gjorde det, og da han derpaa tav stille, spurgte min Moder ham: Var det rigtigt? Men han lod hende igientage sit Spørgsmaal tre til flere Gange, da han endelig svarede: Hun forstaaer dog meere end jeg havde troet,

De maae tilstaae mig, min Ven, at min Lære lyst maatte være uovervindelig, siden jeg med saa liden Opmuntring kunde foretage mig at Lære det Italienske Sprog paa samme Maade, og Bringe mit Foretagende til Ende. Besynderligt var det, at man jngen Ting vilde Lære mig, Belønnede min Lære lyst med Skienden og Fortræd, og naar jeg da enten havde lært mig noget eller vændt mig til noget selv, saa vilde mine Forældre høste Frugter af det, og saa gjorde jeg det forlangte aldrig tilpas, men fik Skiend og Utaak oven i Kiøbet, hvor paa jeg vil anføre Dem et ubetydeligt Exempel. En Morgen da min Fader skulde tiilig til Greve *Moltke*, havde Perryk Mageren forsømt at Bringe hans Perryk. Jeg for at skaane ham for Ærgerniss og alle andre for Fortræd, *accommoderede* een, men bad min Moder ikke at sige ham det; men til al Ulykke kom Drengen med 88 Perrykken tillige med ham til Gade Døren da han kom hjem. Da han nu vilde vide alleting, saa blev der holdt den nøyeste Examen over, hvor den Perryk var kommen fra han havde faaet om Morgen, som da blev ham sagt. Følgen var den, at saa ofte han feylede en Perryk fik Lotte Befalning at *accommodere* een, Men aldrig forrettede hun dette Arbeyde siden, uden at vaade Øyne Blev hendes løn, og saaledes gik det i Alleting.

Jeg havde megen Lyst til *Musiquen*, een god Ven, som kom næsten Dagligen i vort Huus spillede meget go<d> paa *Fløyte* og tog den ofte med sig; en Dag, da han havde spillet og Fløyten laae paa Bordet, tog jeg den og forsøgte om jeg kunde faae Lyd i den. Han sagde mig hvilke Huller jeg skulde lukke og hvilke jeg skulde aabne, og fandt mine Toner saa usædvanlig fulde og reene, at han spurgte mig, om jeg havde lyst dertil, saa vilde han lære mig at spille. Dette var Vand paa min Mølle, jeg var strax villig til at sige Ja, og i en ganske kort Tiid lærte jeg ikke allene at kiende og gribe Noderne men jeg kunde endog spille nogle *Menuetter* og *Marcher* og det saa takt fast at jeg kunde følge et Claveer. Men det gik mig med det, som med alt andet; jeg hørte Daglig Skienden derfor, de mildeste Udtryk var, at jeg var reent Bandsat med alle mine Fratser og Optøyer, men jeg tav dertil, saa ondt som det gjorde mig, indtil en Aften, min Fader kom hjem og fandt mig spille, da han begyndte paa det Gamle igien, med det Tillæg, at naar jeg nu havde spillet mig en Svindsot paa Halsen, saa skulde han føde mig paa Syge Sengen. Hvad enten mit Blod var mindre koldt den Aften, eller om den Art af Bebreydelse om min Underholdning var mig for empfindtlig veed jeg ikke ret at Bestemme, men det var ventelig det sidste der gik mig saa nær; thi jeg vidste, at jeg i den Post kun havde lidet at takke for; thi jeg har kun faaet een eneste Kiøl af min Fader i min Leve Tiid, og min Føde kunde jeg have betalt hos Fremmede, med de Nips og *Preziosa*, som vare givne mig, som Barn, 89 og jeg med et glad Ansigt havde givet fra mig, naar Nødvendigheden krævede det; uden at tale om, at jeg arbejdede med mine Hænder fra om Morgen tiilig til om Aftenen sildig. Det første min Fader begyndte at hegle paa mig, havde jeg lagt Fløyten Bort, og da han gik ud af Stuen, Bad jeg Gud straffe mig, det første jeg tog Fløyten for Munden igien, og jeg blev mit Løfte troe, endskiønt Taarene ofte trillede ned af Kinderne naar jeg saae den. Paa denne Maade svandt mine Ungdoms Aar, men om de kan kaldes favre, maae min Ven selv dømme.

Jmedens *Ramshart* var i *Holland* havde *Obrist Lieutenant Ellebracht* forelsket sig i mig, og forstaaet den Kunst ganske at Bringe min Moder paa sin Side. Da nu *Ramshart* kom hjem, gik min Ulykke først ret an; hidindtil havde min Moder været meere god end haard imod mig, men da hun merkede, at alle hendes Forestillinger om *Ellebrachts* Fortienester og inderlige Kierlighed til mig var uden Nytte, saa gjorde hun mig ikke allene hvert Øyeblik af mit Liv elendigt og ubehageligt, men hun opirrede endog min Fader imod mig, som hun forhen havde søgt at tale til rette. Tillad mig, min Ven, at indbefatte det Tids Rum fra 1751 til 1754 hvis Erindring er mig alt for smertelig, i disse faa Ord, at jeg i disse tre Aar udstod alle de Piinsler, som Hug og Slag undtagen, Overmagten kan tilføge. Jeg spiiste min Mad med Graad, jeg forlod Sengen med Angst, og Lagde mig med Gremmelse; Jeg havde troet, at man, naar man saae hvor lidet det hialp, skulde omsider Blive kied deraf og lade sig nøye med mit hellige og dyre Løfte, at jeg aldrig vilde eller skulde gifte mig uden deres Villie. men det var dem ikke nok<;> jeg skulde viise Afskye og Foragt imod den Karl. Om Døden havde staaet mig for Øye, saa havde jeg ikke kundet Bare mig for at sige, at hans Stand og Vilkor vegede op imod mine, at han ingen Afskye havde fortient af mig og endnu mindre Foragt. Den eneste Husværelse jeg 90 fandt i denne Forfatning var at Begegne min Moders Yndling med al den Afskye og Foragt, som hun krævede af mig til den hun ikke kunde lide. Da jeg havde ført dette liv noget meere end et Aar Blev jeg meget syg, men endskiønt *Wolert* sagde: at Grunden til min Sygdom var Gremmelse, saa skaanede man dog mit Liv og Helbred saa lidet, at man neppe lod mig komme op af Sengen førend Forfølgelsen paa nye <tog> Begyndelse. I Aaret 1754 skulde han gaae paa *Enrolleringen* i Fyen. Jeg skrev ham altsaa til, at da jeg ingen Muelighed saae til at faae mine Forældres Samtykke, saa bad jeg ham paa det indstændigste at søge om en Pige han kunde leve lykkelig med; thi saa snart han var gift tvivlede jeg ikke paa, at jeg io fik Tilladelse at omgaaes og elske ham som en Broder, og til et Beviis paa, at min eneste Hensigt ved denne Begiering var den anførte, gjorde jeg ham en hellig Eed, at han aldrig skulde see mig Blive en Anden til Deel. Hans Svar Bestod i Klagemaal over min liden Kierlighed til ham, og hvor unyttig min Begiering var til at naae mit Øyemeed; thi dersom han opfyldte den, saa maatte han skye min Nærværelse over alt for ikke at fatte

Afskye for sin Kone. Et halv Aar førend han skulde afløses styrtede han med en Hest, og nogle Dage før end han skulde kom<m>e herover havde han Bryllup, men lod sin Kone Blive hos sine Forældre, men da han Blev saa meget slet skrev hans Syster efter hende uden hans Villie og Vidende, saa hun kom her sidst i *Iunij* Maaned, og midt i *Iulij* 1756 døde han.

J Efter Aaret 1755 havde min første Frier været her og fornyet mig sit Tilbud med de dyreste Forsikringer, at hans Kierlighed var endnu lige heftig og uforanderlig. Da den største Deel af min Skiønhed var Borte, siden Fedme havde Berøvet mig <min> overmaade fiine og regelmæssige Skabning, saa var vel 91 den Tvivl Betagen mig, at hans Øye allene var rørt, men min Eed til *Ramshart* bandt mig, og det synes, som om Forsynet selv var der imod, og lagde Hinder i Veyen; thi havde han Biet med sin Reyse til Høsten 1756, var jeg sikkert gaaet med ham. J det første Aar tilstaaer jeg, at jeg var ofte sindet at skrive ham til, men Frygten for, at *turen* nu maatte komme til ham at trodse holdt mig tilbage; endskiøndt det efter al Sandsynlighed ikke var skeedt; thi han Blev sit Løfte troe og døde ugift.

J *December* Maaned 1755 flyttede min Fader paa *Charlottenborg*, hvor ved <vor> Forfatning paa nye Blev forandret, eller rettere sagt fik sin gamle Skikkelse; fra min Barndom af indtil mit Sextende Aar havde jeg Bestandig været i den store Verden; fra mit Sextende til noget over det Fiire og Tyvende havde min heele Omgang været indskrænket til en liden Kreds af Venner, som nu og da kom i vor<t> Huus; thi ud af det kom jeg sielden, og nu Blev jeg paa nye dagligen omringet af Riddere, Grever, Cammerherrer og deslige. Af mange Aarsager var denne Levemaade mig ingenlunde Behagelig, men da det var min Skiebne i Verden aldrig at kunde følge min egen Tilbøyelighed, men stedse rette mig efter andres, saa maatte jeg finde mig deri, saa godt som jeg kunde. Saa ofte det var mueligt, saa Blev jeg hjemme, og naar der var Selskab hos Os gav Anretningen og Forskieringen mig saa meget at Bestille at min Fornøjelse var meget Liden. Hvor vidt den faderlige og Moderlige Ømhed strakte sig for mig, kan følgende Lære Dem: Den 4de *Januarij* 57 Blev jeg angreben af saa hæftig og voldsom en *Colique*, at mit Bryst var trukken ned til mine Knæe, og *Wolert* den 5te om Morgenen Klokken to gik med grædende Taare fra min Seng, og da han vidste hvor lidet jeg frygtede for Døden, saa sagde han mig reent ud, at han nu 92 havde forskrevet det sidste han vidste, og dersom det ikke hialp førend Klokken var Fiire, saa var der ingen Redning. Jeg svarede ham: som Gud vil, min Tak skal De faae naar vi sees igien, naar og hvor det Bliver. Til min Skam maae jeg tilstaae, at jeg ikke Bad Gud at Lægge sin Hielp til Menneskelig: min Siel smagede en langt sødere Vellyst i Forestillingen om at komme til dem, der var taget fra mig, end i at blive hos dem jeg var. Men at jeg kom mig kan De vide, siden jeg skriver dette.

Den 6te havde min Fader lovet sine Venner en Dands, det holdt haardt nok, at jeg fik Lov at Blive den 5te i Sengen, mod Aftenen meente min Fader, at jeg nok kunde staae op og lave Bakkelse, men da jeg Beraabte mig paa Umueligheden, saa maatte der Bestilles noget hos en *Conditer*. Men den 6te kunde hverken Bønner eller Taare forskaffe mig Lov at Blive i mit Kam<m>er, jeg maatte klæde mig paa, og under den Forevendning, at naar *Coliquen* var stillet, saa var Sygdommen forbie, ey allene skiere for om Aftenen til 26 Mennesker, men endog skienke The og *Caffee* for dem den heele Nat. Da jeg havde Mæslingerne, sendte min Fader mig den tredie Dag efter at jeg var kommen af Sengen en Kurve fuld af Kirsebær ned, som jeg skulde Sylte. Men jeg tog mig lumsk en Portion der af til at forfriske mig paa, og sendte de øvrige op igien med Den Beskeed, at jeg ikke kunde gjøre det. Da det var den første Gang at jeg havde vovet at sige en Befalning imod, saa kom min Fader i fuld Hæftighed ned til mig og spurgte hvorfor jeg ikke kunde gjøre det, da Kiøkkenet var ved siden af mit Kammer? Jeg svarede: at *Wolert* havde saa strængelig forbudet mig at gaae ud af det, at jeg i det mindste maatte spørge ham først, og da min Fader ikke skiøttede om at høre hans Beskeed, saa lod han det Blive ved at sige, at jeg altid havde nogle Fratzer i Hovedet; thi 93 Fratzer var det sædvanlige Ord til alt hvad jeg gjorde. Da jeg var allerfarligst og næsten Blind af Mæslingerne, lod man mig ligge saa hielpeløs og forladt, at jeg ofte laae heele Tiimer og ventede paa, at der skulde komme et eller andet Bud for at høre til mig, som jeg kunde sende op for at faae noget at drikke og lidt lunken Melk til at Bade mine Øyne i. *Wolert* sagde ofte naar han kom: Aber mein Gott. Kind, liegst du den hier bestandig alleine, men da jeg ikke vilde klage mig for noget Menneske, saa svarede jeg: at naar jeg hørte hans Vogn holde, saa sendte jeg Pigen fra mig efter hvad jeg behøvede. Jeg havde gierne Betalt en Kone for mine egne Penge, men da jeg vidste, at det kun vilde volde mig megen Fortræd saa fattede jeg Taalmodighed.

Den Haardhed hvormed jeg endnu kan udstaae de største Smerter uden at Beklage mig, reyser sig til Deels af den Umedlidenhed hvor med <jeg> Blev behandlet; jeg forbed stedse mit Oncle hvorved det som oftest Blev værre, for ikke at høre at det var Griller, Jndbildninger og Fratzer. For at forklare Dem det, jeg sagde om mine egne Penge, saa maae De vide, at jeg stedse blev sadt til det fornemste Spille Partie, i sær naar det var *Triset*, som man var eenig om at jeg spillede Mesterlig; og da det var en Rigsdaler eller fiire Mark Partiet og da jeg ikke var uhældig, saa havde jeg en ganske anstændig Spille Casse.

J Aaret 1760 da Høysalig Kongen havde Brækket sit Been og laae paa lægersborg, var der den heele Vinter jntet at gjøre ved Hoffet om Aftenen og Grev *Laurvig* i Følge deraf meget *desoer<v>erret*. En Aften da vi var kommen fra *Comedien* og Frøken *Bøfecke* og jeg *reciterede* nogle Stumper af *Comedien* sagde Greve *Laurvig*, jeg troer at vort Selskab skulde gjøre en temmelig god Troupe ud om vi gav os til at spille *Comedie*. Ja, lad os det, svarede Frøken *Bøfecke*, det er nok saa godt, som idelig at tærske i de Kort, men jeg vil være Pernille. Og Jomfrue *Biehl* maae have Hoved Rollerne, sagde hendes 94 *Tante* ellers Bliver det Fias, og derpaa

Begyndte vi at deele Rollerne ud af det Stykke vi havde seet samme Aften iblandt vores sædvanlige Sælskab enten de vare nærværende eller ey, og da de Blev uddeelte efter en hvers *Caractheer*, saa gik det ikke af uden Latter. Jeg ansaae det ikke for andet end et Jndfald, man havde moeret sig med i nogle Tiimer, og Blev derfor ikke lidet forundret, da jeg mod Ald Sædvane om Middagen derpaa saae Greve *Laurvig* komme ind i mit Kammer, som sagde mig, at han havde været hos *Brøers* og *Risbrigts* og hværvet dem til *Troupen*. Jeg havde ikke troet, sagde jeg, at min *Oncle* havde gjort det. Jeg kiender ham Bedre, svarede *Laurvig*, naar han ingen Udgifter har derved, saa forsømmer han ikke godt Selskab; nu maae jeg see til at faae min gamle Ven *Biehl* overtalt til at overlade Os sin Sal, men jeg maatte først give min Rapport til vores *prima Donna*, og høre om hun til det heeles Vel vil paatage sig at Besørge Tingene. Det vil jeg med Fornøyelse, svarede jeg, men paa det Vilkaar, at min Fader maae Blive reent uden for Tingen. De kiender ham, her blev aaben Taffel for alle de her kom, og ikke det allene, men der Blev vist anrettet til dobbelt saa mange, som der kom, saa at disse par Maaneders Spøg kom til at svie til ham i nogle Aar, og det vil jeg paa ingen Maade have Deel i, og endnu mindre give Anledning til, De maae derfor Lade ham gjøre en Eed paa, at han vil Bevilge [ham] Deres Begiering, og naar han har gjort det, maae De Bede ham laane Dem sin Sal, men i de Dage De bruger den skal han være fremmet og Giest i sit eget Huus. Og naar De har faaet det Bragt i Rigtighed, og vil saa gjøre mig den Ære at komme til mig igien, saa kan vi gjøre nærmere Aftale. *Laurvig* gav mig Ret, gik til min Fader og fik hans Løfte, hvor paa Aftalen Blev imellem os, at jeg Besørgede alleting, saa vel angaaende Theatret, som Bevertningen, der skulde være koldt Mad, og saa Blev Udgifterne deelt i tre Lige Deelee, hvoraf han Betalte den eene, Frøken *Bøfecke* den 95 Anden og jeg den tredie, og derfor havde Navn af *Directionen*, og hver tie Billetter at deele ud, dog med vort fælles Samtykke.

Da dette Spøg har havt en meget stor Indflydelse paa min øvrige Leve tid, saa maae jeg være vidtløftigere end Tingen fortæner. I en Tiid af otte Dage fik jeg *Theatret* meget net i Stand, og med liden Bekostning, og faa Dage derefter opførte Vi vort første Stykke. Vi havde *Acteurer* og *Actricer* nok, men vi manglede en god *Souffleur*, og denne Lovede *Laurvig* at skaffe, som han ogsaa gjorde ved at Bringe nu værende *Conferentz Raad Bornemann* med sig til næste Forestillings Aften. Af Sælskabet som bestod af nogle og Tyve Personer kiendte han ikke een eneste uden *Laurvig*, men iblandt dem alle var jeg den som drog, hans Opmerksomhed meest til sig, og efter at han havde været der tree til flire Gange, havde vi fattet saa stor en Agt for hinanden at den nærmede sig Venskab. Han Besøgte mig ofte, udbad sig i en Art af *Dedication* mine Betænkninger over *Polieuctes*, som han havde oversadt, jeg skrev ham et Vers tilbage, ved hvilken Leylighed vi Begyndte en *Correspondance*, hvori jeg Betingede mig, at han skulde rette mine Feyl, Han gav mig ogsaa mange gode Regler angaaende Prosodien og *Harmonien* i Versene og fik derover Navn af min Læremester. Da vi kun spillede Danske Stykker, saa oversadt Frøken *Bøfecke* et Stykke af det Franske for at vi kunde have noget Nyt. Jmedens Vi lærrede paa det, piinede og plagede Greven og han mig for at jeg skulde oversætte et Stykke med, som jeg idelig afslog under Forevendning, at jeg ikke duede dertil. Man gav det derimod Navn af Stolthed, som ikke tillod mig at gjøre noget, som jeg ikke troede at gjøre i største Fuldkommenhed. Jeg Begreb meget vel, at dette Overhæng ikke reyste sig af andet, end at jeg skulde tiene til *Folie* for Frøken *Bøfeckes* Oversættelse, som jeg fandt meget maadelig, og alt for Bogstavelig. For altsaa at vende deres egne Vaaben imod dem, besluttede jeg at oversætte et Stykke, men dersom det ikke Lykkedes mig Bedre, da aldrig at Lade nogen see det.

96

Destouches havde stedse været min *Favorit Autor*, saa Vel for hans Fiine *Caracterer* og *Contraster*, som og for hans store *Decence*. Jeg valgte mig altsaa hans *L'amour usée* og da den var færdig bad jeg *Bornemann* at komme en Eftermiddag til mig, for at gaae den igiennem med mig. Han fandt Stiilen saa flydende og Dansk, de Franske *Finesser* saa vel trofne efter Begge Sprogs *Genie* og det latterlige i de Gamles *Caracterer* saa vel vedligeholdet, at den moerede ham uendelig og han indstændig Bad mig io før io heller at Bestemme en Dag til at lade ham som *Souffleur* forelæse den. Vel spaaer jeg Dem, lagde han til, at den ikke bliver spillet; thi den er ganske stridig imod Hensigten, hvorfor man har overhængt Dem om en Oversættelse, Deres skulde hæve Frøken *Bøfeckes*, men hendes maae derimod krybe saaledes i Skiul, at denne vist ikke Bliver Brugt. Efter hans Raad, Bad jeg dem at Bievaane Oplæsningen, gierne vilde Frøkenen dadle, og gjorde paa et par Steder de Jndveninger, at det ikke var nøye efter *Originalen*; men *Bornemann* svarede hende: Meeningen er fuldkommen rigtig, men Bogstaven er der ikke, det sidste kan en Skolepog gjøre, men det andet kræver *Genie*, Kundskab i Sprogene og Eftertanke. Paa nogle af de vanskeligste Stæder, bad min Fader *Bornemann* om *Mskrp*: ventelig i den Tanke, at han havde rettet det, men da han intet fandt overstrøgen, saa sagde han jntet. Jmidlertiid traf *Bornemanns* Spaaedom rigtig ind. Greven og Frøkenen Beholdt Stykket saa længe for at skrive Deres Roller ud, at det ikke kunde blive spillet.

Det Præg af *Genie*, som *Bornemann* offentlig paa stod at denne Oversættelse Bar, voldte ikke allene, at jeg maatte forandre endeel Steder i hans *Polieuctes*, men han skyndte mig idelig til ikke at Lade de Gaver, som Forsynet havde betroet mig til høyere Hensigter Ligge døde og udyrkede. Han forestillede mig, at jeg Burde og maatte ansee den Lære og Læse lyst, der havde Bragt mig til at overvinde U-mueligheder for et Vink, som jeg ikke uden at forsynde mig imod 97 det høyeste Væsen kunde undslaae mig for at følge. Mine Jndvendninger var, at jeg ingen Nytte kunde see der af for mig eller andre, undtagen den Fornøyelse Arbeydet kunde volde mig. Jngen veed, svarede han, hvad der er giemt i Tiidens Skiød; og Bær De saa megen Venskab for mig, som jeg smiggrer mig med, saa kan den Fornøyelse det vil være mig, at see Frugter

af Deres *talent* ikke være Dem ligegyldig. Jeg Bad ham derpaa at vælge mig et Arbeyde, og han gav mig *Græssets le Mechant* til at oversætte; som jeg ogsaa gjorde, og her seer min Ven hvorledes jeg blev Oversætter.

Dette skeedte i Foraaret 1761 og strax efter at Vi om Sommeren var kommen paa Landet Blev jeg angreben af den græsseligste *Hypocondrie*. Jeg tog til Byen igien, for at være hos *Wolert* men alt hvad jeg Brugte var forgieves; jeg mistede i Sex Dage meere end 16 *Caffee* Kopper Blod, uden at min Angst tog af, og endskiønt jeg var saa mat at jeg neppe kunde vinde over et Stue Gulv, saa slog mit Hierte dog saaledes, at man kunde see dets Bevægelser paa mine Klæder naar man stod tree til flire Alen fra mig. *Wolert* anordnede mig altsaa Staal Curen, som jeg brugte i Syv Uger, men i al den Tiid forbød han mig paa det strængeste at sye eller Læse. Jeg maatte gaae to Tiimer hver Formiddag og to Tiimer imod Aften undtagen den Dag jeg kørte til Byen for at tale med ham, da de flire Miiles Kiørsel var *Motion* nok, den øvrige Tiid af Dagen skulde jeg enten spille Bolt, Kegler, Kort eller deslige, dog da han saae at jeg sad meget Lige og skrev, saa fik jeg ogsaa Lov dertil, men paa Vilkaar, at jeg ikke maatte vælge nogen rørende *Materie*. Da *Bornemanns* Forretninger ikke tillod ham at kom<m>e saa langt fra Byen, saa var det meget mueligt, at i den lange Tiid, som vi ikke saaes og taledes ved, Skrive Lysten var forgaaet mig, men saa maatte Sygdom gjøre mig dette Arbeyde til en Nødvendighed hvorved *Destouches L'Homme Singulier* fik en Dansk Kiol, og da 98 jeg alt fandt meere og meere Behag i dette Arbeyde, saa oversatte jeg Vinteren derpaa hans *Poete Campagnard*, og gav Begge Stykkerne til det Danske *Theatre*.

Først i Aaret 1762 Blev min Moder syg, og maatte holde Sengen indtil den 13de *October* da Gud kaldte hende. Denne Sygdom havde kostet min Fader uendelig meget. Sygdommen Begyndte med en stærk *Inflamations* Feber; et lidet Glas med *Spiritus*, som kostede 2Rdr Blev hver Tiime skænket paa en gloeheed *Serviet* og Lagt paa hendes Mave, hvor længe altsaa slig en Flaske varede, kan De let slutte, i den Brændende Heede som hun udstod fandt hun ingen anden lindring end at faae sig og Sengen overstænket med *Lavendel* Vand, og dette maatte skee saa ofte, at jeg vidner Dem for Gud, at der i de første tre til fiire Uger Blev i hver 24 Tiimer forbrugte fem Glas og derover. Foruden det de andre *Medicamenter* og de med slig en Hoved Sygdom forbundne Omstændigheder, som Aareladen, *Igler* og *Lavements* kostede, kom endnu det til, at hendes gode Venner kom hver Eftermiddag og saae til hende, saa vi hver Aften havde tie til tolv Mennesker til Bords. Min Fader havde alt i alt 400Rdr om Aaret<;> da hun nu døde, og Begravelses Omkostninger kom til, saa indsaae jeg lettelig at Svien af dette Saar, vilde trække sig langt ud, og at det vilde Blive ganske ulægeligt, dersom jeg ikke fik dette store Sælskab jaget af Huuset. Forestillinger vidste jeg meget godt, nyttede ikke, og at mit Svar vilde blive: at han ingen Hovmester behøvede<;> jeg maatte altsaa opirre hans Forfængelighed, og dette gjorde jeg ved at tale om, hvor lidet venskabeligt det var, at de Folk, som havde ædt hos Os den heele Sommer, ikke skulde nu, da de vidste, at han ingen offendtlige Stæder kunde komme paa, een Aften Bede ham til sig uden De fik Maaltid for Maaltid. Da jeg merkede at dette virkede gik jeg videre, og viiste ham, at det ikke var hans Person og Omgang, men hans gode Maa<l>tider 99 de fandt Behag i, hvorpaa han ganske drog sig ud af disse kost Bare Sælskaber.

Den Dag Gud kaldte min Moder, Blev Lands Bye Poeten spillet første Gang. Den Bekom et overmaade stort Biefald, og *Luxdorph* paa stod imod salig *Conferents* <Raad> *Bartholin*, at nogen maatte have hiulpen mig, siden der skulde en øvet Poet til at gjøre et slet Vers med Kunst, og vedligeholde det Latterlige, som *Destouches* havde lagt i Originalen. *Bartholin* derimod tilbød sig at vædde saa høyt som han vilde, at jeg selv havde gjort dem siden jeg gav mig ud derfor. Da nu *Bartholin* kom for at *condolere* efter min Moders Død, bad han mig paa min Ære og Samvittighed at sige ham om nogen havde gjort de Vers for mig. Jeg forsikkrede ham, som jeg og med Sandhed kunde, at ikke engang noget Menneskeligt Øye uden mit havde seet dem da jeg leveerte Stykket til *Theatret*. Det store Rye, der i alle Sælskaber gik af denne Oversættelse, var Aarsag i, at *Reverdil* Bragte mig *Soliman* den Anden og Bad mig oversætte den, som jeg ogsaa gjorde, og gav ham en Afskrift af det, som han Lod trykke men, efter min Begiering, uden mit Navn.

Om Sommeren 1763 spiiste min Fader hos Greve *Moltke*, hvor der Blev talt meget om *Abels* Død af *Gesner*. Da min Fader kom hjem Lod han den hente hos *Philibert*, og da han havde læst den, bad han mig at oversætte den. Jeg søgte at undslaae mig derfor, og sagde, at den Franske var en Oversættelse, saa maatte Værket tabe for meget ved at oversættes af det. Men denne Jndvendning Betog han mig snart; thi nogle Dage efter gik [gik] han paa Børsen og hentede *Originalen*, saa jeg nu ingen videre Undskyldning havde. Jmidlertid var min Ven og Læremester *Bornemann* Blev en gift, men den Varme og Fornøyelse hvormed han ved alle Leyligheder talte om mig og Berømte mig, gjorde hans Kone, som hun selv fortalte mig da vi Blev kiendte, overmaade *laloux*, og da hun yttrede det for ham, Lovede han, at han for at overtyde hende om, hvor ugrundet denne 100 Mistanke var ikke vilde gaae til mig. Jeg, som var uvidende herom, fortrød i mit Hierte høyligen paa, at han saa reent kunde glemme mig; da altsaa *Soliman* og *Abels* Død vare trykkede, sendte jeg ham et Exemplar af hver, med et Brev. Dette Besvarede han mig i den varme Venskabelige Tone, og da lomfrue *Böttger* holdt ved at plage mig om at oversætte *Colardeaus Caliste*, saa kom vi <i> en ordendtlig Brevvexling igien, siden jeg, Ligesom jeg fik et Hundrede Vers færdig, sendte dem til hans Bedømmelse.

Af en Hændelse, sagde han d 1ste *Junij* 1764: i Morgen er det Jomfrue *Biehls* Fødsels Dag. Dette hørte hans Kone, og om Morgen sagde hun til ham, at hun havde noget at Bede ham om, som han endelig

maatte gjøre<;> da han nu havde Lovet hende det, saa var Begieringen den, at han skulde gaae til mig og gratulere mig, og tillige gjøre hende Bekiendt med mig, som han da ogsaa gjorde. Efter at jeg havde trukken mig ud af det store Sælskab, var salig Etats Raad *Augustin* den, som kom flittigst til os; thi almindelig tilbragte han tre Aftener om Ugen hos os, hvor heele Samtalen gik ud paa Litteraturen. Han og *Hielmstjerne* vare meget gode Venner, og jngen af Dem fornøede med det skønne Videnskabers <Selskabs> Skrifter. De paa stode, at *Sneedorf* i Kraft af at vilde forbedre Sproget fordærvede det, ved at danne det efter det Franske, som var reent imod dets Natur. J det Bind, som der kom ud det Aar, stod en Lovtale af *Thomas* over *Dugui Trouin*, som *S<n>eedorf* havde over sadt, men saa Bogstavelig, at visse Ord vare komne ud af Deres naturlige Bemærkelse, og uden alle Historiske *Noter*. Da *Hielmstjerne* havde læst den, siiger han til *Augustin*: Den skarpeste Critique, der kunde gøres over denne Oversættelse var en fuldkommen god Oversættelse af *Sully* Lovtale der har utallig fleere Vanskeligheder, og jeg veed ikke, hvad jeg vilde give dertil, men alle Historiske *Noter* maatte være med for at gjøre den *Oratoriske* Stil des meere kiendelig. Jeg vidste nok een, svarede *Augustin*, som vist kunde gjøre det, men det vil 101 holde haardt, at faae den overtalt, jmidlertiid skal jeg dog gjøre et Forsøg derpaa. Hvem er da det, spurgte *Hielmstjerne*? Det er Jomfrue *Biehi*, svarede Han. Et Fruentimmer! sagde *Hielmst*: hvor megen Kundskab kræves der ikke til ret at forstaae *Sully* Lovtale, end sige at oversætte den. Hui! svarede Han, De kiender hende ikke, Pigen ryster tree Professorer af Ærmet. Aftenen derpaa kom han til mig og foreslog mig det, og holdt ikke op førend jeg maatte love ham at gjøre et Forsøg derpaa.

Alt som jeg fik noget færdig, saa forelæste jeg *Augustin* det naar han kom om Aftenen, med [med] *Bornemann*, som gierne kom et par Gange om Ugen, *confererede* jeg med *Originalen*, og raadførte mig med ham, naar jeg syntes jeg kunde forbedre noget, og begge viiste overmaade megen Behag over det *Oratoriske* og runde i *Perioderne*. Jmidlertiid kommer disse To en Dag sammen, og be<g>ynder at tale om mig; hvorpaa *Augustin* siiger, men er De ikke eenig med mig *Bornemann*, at det er Synd og Skam, at den Pige skal spille sin Tiid og Pund paa Oversættelser; hendes levende Jndbildning hendes rigtige og stærke Tænke Kraft, Burde anvendes til noget Bedre og hendes *Genie* vilde vist gjøre *Nationen* Ære, i steden for at al hendes Roes nu er den, at hun udtrykker en andens Tanker! Den Meening har jeg længe været af, sagde *Bornemann*, men hvorledes kan det ændres; det har kostet mig saa mange Forestillinger og Bønner for at Bringe det saa vidt, at jeg ingen Haab har om at Bringe det videre. Hør, sagde *Augustin*, De og jeg maae faae hende til at skrive *Originale Comedier*, jeg vil gjøre hende Forslaget, jeg veed vel, at jeg neppe faaer Lov at tale ud, men saa Beklager hun sig vist over mig til Dem, og saa maae De understøtte det af fulde Kræfter, hvor paa vi maae gjøre Aftale om at mødes der en Aften, og saa foreenede overtale hende.

Dette Anslag, som *Bornemann* først længe efter aabenbarede mig, Blev sadt i Værk, *Augustin* kom Dagen efter og Bad mig gaae 102 med ham i Haugen, og der søgte han ved stærkeste Overtalelser at Bringe mig til at Befrie *Nationen* fra den Bebreydelse, at den ingen *Originaler* kunde frembringe for Skuepladsen, men jeg vilde paa ingen Maade høre tale derom; jeg Bebreydede ham, at han enten af Mangel paa Venskab søgte at gjøre mig Latterlig, eller og han af Partiiskhed tiltroede mig større Kræfter end jeg havde, Men da jeg selv følede hvor utilstrækkelige de vare, saa hverken kunde eller vilde jeg nogensinde vove mig paa saa farlig en Bane. Dette skeedte en Mandag, og om Tiisdagen kom *Bornemann*. Da han havde været Lidet hos mig, maatte jeg Beklage mig over *Augustin*, med det Tillæg, at dersom jeg ikke kiendte han<s> Redelighed saa nøye, maatte jeg ufejlbar troe, at han vilde gjøre Nar af mig, og hvilken Anden der havde giort mig sligt et Forslag, havde sikkert høyligen fornærmet mig. Da er det ret vel, sagde *Bornemann* smilende, at jeg ikke er kommen frem med det, som jeg længe har havt i Sinde. De *Bornemann*, sagde jeg, og De siiger, at De er min Ven! Han forsikkrede mig derpaa, at just det varmeste Venskab og den sandeste Høiyagtelse havde op vakt den Tanke hos ham, og anførte derpaa de meest overtlydende Grunde til at gjøre det, som han bad mig at overveye. Han kom almindelig hver løverdag Formiddag til mig, naar han kom fra *Gouverneurens*; han kom ogsaa denne, og da vi havde *Confereret* til de 4 til 5 sens sidste Sider af *Sully* Lovtale, spurgte han mig: om jeg havde over veyet det, som Vi havde talt sidst om? Hvorpaa jeg svarede: Ja; men io nøyere jeg over veyede det, io meere Bestyrkedes jeg i min første Beslutning. De har, sagde han, givet mig alt for mange Beviiser paa Deres Agt og Venskab til at De kan ansee mig for et falskt og nedrigt Menneske, og det maatte jeg være, dersom jeg kunde Benytte mig af den Magt Venskab har over Deres Hierte til at formaae Dem til noget, der kunde gjøre Dem Latterlig. Og hvem blev meest Beskiemmet derved, De eller jeg? De gjør ingen Hemmelighed af 103 et Venskab, De Beærer mig offendtlig med den Titel af Deres Læremester, heele Verden maatte altsaa være overbeviist om at De havde havt den Fortroelighed at Lade mig see Deres Arbejde og hvem af Os Burde da meest slaae sine Øyne ned, dersom det kom for lyset og var Dem uværdig? Min smule Ærgierrighed kan altsaa være Dem Borgen i den Post. Men det vidner jeg Dem her for Guds Ansigt, at mit Hierte ingen sødere Glæde ved at forestille sig, end at høre Deres Navn nævne af Alle med den Beundring og Høiyagtelse, som De fortienner. Han sagde dette paa saa høytidelig en Maade og med saa megen Følelse i sine Øyne at det rørte mig meget, og jeg svarede ham: Ak *Bornemann* gid jeg kunde, saa gierne, som jeg vilde. Naar De kun vil, min fortreflige Veninde, saa kan De, sagde han, og bød mig Farvel.

Mit Hierte har stedse været for villig til at Lyde Venskabs Fordringer, at det ikke skulde smertet mig inderlig, at jeg ikke kunde opfylde *Bornemanns*. For altsaa at stille min Uroe, fattede jeg den Slutning, at skrive en *Comedie* for at overtlyde ham om, at jeg ikke var i Stand til at skrive den, i det Haab, at hvad jeg kunde tabe hos ham, ved det han saae, at han havde troet mig meere Forstand til end jeg havde, det vilde

jeg vinde igien ved at viise hvor megen Magt han havde over mig. Nu kom det an paa at finde en *Caracteer*, som ikke havde været før paa *Theatret*. Jeg løb derpaa alle de Stykker igiennem, som jeg vidste, og ved at opregne dem i mit Hoved kom jeg til *Goldonis Kierlige Kone*. Skulde en kierlig Mand ikke ogsaa kunde *interesse*? sagde jeg til mig selv, Jeg troer io; og da jeg saa ofte havde forsvaret den Sats, at en fornuftig Mand, naar hans Kone elskede ham, og ikke et fordervet Hierte, men allene var letsindig og forfængelig, meget Lettere kunde bringe hende tilbage ved Ømhed og lemfældighed end ved et Bydende: det maae ikke være, jeg vil det skal være saa, og denne Satz vilde jeg søge at Beviise, saa godt som jeg kunde.

104

Da jeg havde faaet *Characteren*, og Personerne jeg vilde lade *contrastere* med hinanden udtænkt gav jeg mi til at arbejde, men i det faste Forsæt ikke at Lade nogen vide eller see det, førend jeg ikke kunde komme videre, da at viise *Bornemann* det og siige ham at min Latin var til Ende. Hver Morgen, sagde jeg til mig selv, i Dag gaaer det maaskee endnu, men hvad vil du faae til i Morgen? Jmidlertid voxede Materien under Arbejdet, og da jeg endte den fjerde Act Blev jeg Bange, at jeg havde for meget Stof til den Femte.

Fiortendes Dagen efter, at *Bornemann* havde holdt den anførte Samtale med mig, var den kierlige Mand færdig og renskreven. Jeg skrev derpaa *Bornemann* en Sæddel til hvori jeg Bad ham, saa [saa] snart, som mueligt at skienke mig nogle Tiimers Samtale da jeg Behøvede hans Raad og Biestand i en for mig meget vigtig Begivenhed, og hvori han kunde faae Leylighed at give mig Prøver paa hans oprigtige Venskab. Da det aldrig faldt ham ind, at jeg havde opfyldt hans Begiering i den Tiid, saa blev han meget uroelig over den alvorlige Tone. Han skrev mig til, at dersom jeg ikke Lod ham sige af, saa vilde han om Eftermiddagen være hos mig saa snart Aftensang Begyndte. Ved Middags Bordet klagede jeg over Hoved Piine, og naar jeg havde den, saa lukkede jeg mig gemeenligen inde for at Lægge mig, og saa kom ingen til mig førend jeg ringede. Da jeg saae *Bornemann* komme, gik jeg ham i Møde, og hans Forundring tog til da jeg slog Døren i Laas efter ham.

Da jeg kom ind til ham, sagde han: Beste Veninde, har De haft nogen Fortræd, som jeg kan være Dem til nogen Hielp i, saa siig mig det, og De skal finde, at jeg er Deres Ven. Ney, svarede jeg, der er Himlen skee Tak ikke mødt mig noget. Men der, sagde jeg, og flyede ham *Comedien*, der har et Beviis paa hvad Magt Deres Bøn har over mig, Den er bleven til for at overtude Dem om, at De troer mig meere til end jeg kan opfylde; men da jngen 105 Menneske veed noget derom uden De og jeg, saa undsee Dem heller ikke ved at fælde den Dom, at det skal blive en Hemmelighed for alle andre, min Hensigt er fuldkommen opnaaet, naar De seer at jeg gjør mig en Glæde af at opfylde Deres Ønsker. Det er umueligt, sagde han, at De har gjort det i den Tiid. Tael ikke om Umueligheden, sagde jeg, førend De seer hvad det er. Det skal jeg snart, sagde han; thi min Begierlighed derefter er overmaade stor. Det vilde synes al for stor en Forfængelighed, at igientage her alt hvad <han> sagde alt, som han kom længere ind i Stykket, men alle disse Lovtaler smiggrede mig ikke halv saa meget, som hans Taare, der tvang ham to til tree gange at holde op ved Knudens Opløsning. Da han nu var færdig med Giennemlæsningen, gjorde han mig de meest kierligste Taksigelser. At jeg fortiener Tak af Dem, sagde jeg, det siiger mit Hierte mig, men det er Deres Dom jeg vil have. Den er, svarede han, at De endog har langt overgaaet min Forvendtning; Der er ikke det mindste i det, som Bær Præg af en Lære Klud; thi en gammel Autor vilde gjøre sig en Ære af at sætte sit Navn paa det. Men for at viise Dem hvor oprigtig jeg er, saa vil jeg tilstaae Dem, at de mange store Skiønheder og min Nysgierrighed kan have bragt mig til at hoppe over Feylene. Men vil De give mig en Koppe *Caffee* og tillade mig at læse det endnu engang; saa skal det skee med saa *critisk* et Øye, som Avind selv, men skulde jeg endog finde nogle, saa sætter jeg Dem dog min Ære i Pandt paa, at de ikke ere af den Beskaffenhed, at det kan hindre Dem fra at give Stykket til *Theatret*. *Caffee* skal De strax faae svarede jeg, men da De dog ikke finder Mishag i at Læse det endnu en gang, var det da ikke velgiort, om jeg Bad min Fader komme ned, at han og De skulde være mine Dommere.

Han Biefaldt det, min Fader kom, og Skalken Lod saa fremmet ved hver en *passage*, som om han aldrig havde seet det før. Han yttrede paa nye sin Længsel og Attraae efter at see det spillet, men ønskede tillige, at jngen uden *Horn*, som det ikke kunde skiules for, 106 maatte vide, at det var en *Original* og hvem den kom fra, indtil Stykket var spillet og havde faaet sin Dom; og hans Grunde vare, at naar Publicum var overladt til sig selv, og ikke ved *Cabaler* og Misundelse forud indtaget, saa var dens Dom ikke allene Billig, men endog nesten ugienkaldelig. Jeg fulgte hans Raad, *Horn* bekom Stykket under Løfte om Tavshed. Rollerne Blev strax uddeelte og den Syttende *Octobre* 1764 første Gang spillet. *Repitionerne* paa det var ikke saa snart Begyndt førend *Acteurene* fattede Mistanke om, at det var en *Original* og talederom, hvilken gjorde Byen saa Begierlig efter det, at næsten to Tiimer førend Stykket Begyndte kunde jngen faae en Fod inden for Døren, og de der kom for sildig gik heller op paa Galleriet end de vilde miste Forestillingen. Efter at Stykket var ude, klappede Parterret tre Gange, og igientog det da Stykket, efter de Tiiders Brug, blev *annonceret* til næste Gang.

Dagen førend det spilledes kom *Reverdil* til mig og spurgte mig: Hvad er det for et Stykke, der skal spilles i Morgen, der tales meget om, at det skal være en *Original*? Jeg kiender slet ikke til det svarede jeg ham; man gjør en Besynderlig Hemmelighed af det, saa vel som, hvem det er kommet fra, og derfor Bilder jeg mig ind at det nok Bliver Bierget der faaer en Muus. Er det en *Original*, svarede han, saa er *Luxdorff* vist

Forfatteren til den. Hvor for det, spurgte jeg? Fordi jeg ikke troer nogen anden end ham i Stand til at skrive en god *Comedie*. Da det nu var umueligt at faae *Horn* til at tie længere saa maatte jeg enten jeg vilde eller ey Lade mit Navn sætte paa Placaterne den næste Gang, og det første *Reverdil* fik den kom han Løbendes over til mig, for saa vel at ønske mig til Lykke med det udmærkede Biefald Stykket havde faaet, som og at skiende paa mig, for jeg havde viist mig saa fremmet og tavs imod ham i denne Post. Det krævede Forsigtigheden, svarede jeg, paa det ingen forudfattet Meening mod Forfatteren skulde skade Arbeydet; thi hvor mange er der vel ikke i *Publicum*, der kunde 107 være af Meening med Dem, at ingen uden *Luxdorp* kunde skrive en taalelig *Comedie*. Jeg er endnu af samme Meening, svarede *Reverdil*; At ingen uden han kunde skrive den, saa snart De ikke kiendte Forfatteren. *Cassereren* havde faaet Ordre af *Directionen* at Lade mig faae hvilken *Loge* jeg vilde have til mine Gode Venner, og da jeg fik at vide at Geheime Raad *Carstens* var meget forlegen for en *Loge*, saa skaffede jeg ham den, der var lige for min; thi da han den Gang Blev holdt den største Kiender, saa vilde jeg gjerne have ham i Øyesynet, for om det var mig mueligt, af hans Lader og Miiner, at slutte mig til hans Dom.

Ieg saae nok, at der Blev talt og *Gesticuleret* meget i *Logen* men om det var for eller imod Stykket, det vidste jeg ikke. Men neppe var Stykket ude, førend der Blev banket paa min *Loge*, og en Lille Mand kom ind i en meget glædelig Henrykkelse.

Min Fader sagde mig, at det var *Conferentz* Raad *Carstens*, jeg havde den Ære at tale med, og jeg Besvarede hans store Lovtaler med den Forsikkring, at hans Biefald var det høyeste min Forfængelighed havde at ønske. Efter at have igiennemgaaet alle de stæder, som havde rørt ham [rørt ham], sagde han: Jeg længes inderlig efter at Læse den, og De lader den vel trykke? Jeg svarede ham, at jeg ikke havde havt det i Sinde, men jeg havde havt saadan et over Løb om at Laane *Manuscriptet* ud, at jeg havde maattet gjort det<.> De har dog vel ikke Begyndt Trykken endnu? Den Heftighed hvor med han gjorde dette Spørgsmaal, sagde mig hans [hans] Hensigt, og jeg svarede ham: Jo; det Fierde Ark er allerede i Pressen. Da *Møllmann* havde Stykket til at sætte *Imprimatur* paa det, saa saae min Fader paa mig, og kunde ikke Begribe hvorfor jeg løy Manden for. Ak, svarede *Carstens*, det gjør mig inderlig Ondt, jeg vilde have Bedet Dem, at overladt det til Selskabet af de Skiønne Videnskaber imod vores største Guld Premie. Jeg Beklagede 108 meget, at Betoningerne jeg allerede havde gjort, Berøvede mig den Ære. Han bad mig derpaa om Tilladelse at Besøge mig og fortsætte et Bekiendskab, hvor af han spaaede sig saa megen Fornøyelse.

Da han gik Bort kom der nogle ind i *Logen*, som fulgte hiem med, saa min Fader ikke kunde komme til at tale med mig om min Løgn førend Dagen derpaa da *Møllmann* kom og Bragte mig mit paategnede Stykke. Da min Fader fortalte ham min Samtale med *Carstens*, sagde han: Men af hvad Aarsag sagde De, at Stykket var over halv trykket? Fordi jeg mærkede paa ham, svarede jeg, at han vilde have det til Selskabets Samlinger, og søgte derfor at undslaae mig derfor paa en god Maade. Men hvad kunde De, spurgte *Møllmann*, have imod at tage Premien? Meget, svarede jeg; thi først skiøtter <jeg> jngen Premie om under lukt Laag; thi naar jngen kan gjøre mig den stridig, saa er den ikke vunden men given, og dernæst havde de gjort dem til af<,> naar de havde leveret Bindet til *Moltke*, hvorledes de ved den kongelige Gave drog alle *Genier* frem for lyset, og da de ingen Deel har heri, saa skal de ikke heller have Æren, men Skammen, at de ikke har anvendt Kongens Penge til Premien for et saa betydeligt Fag i det Skiønne. Pigen har ved Gud Ret, sagde han, det skulde have ærgret mig, om de havde faaet Leylighed til at bryste sig deraf.

Faa Dage efter Besøgte *Carstens* mig, og udbad sig mit Venskab og den Fortroelighed at lade ham see mine Arbeyder førend de vare ganske færdige. Jeg sagde ham, at hans Raad og ledsagelse vilde sikkert blive mig til ligesaa stor Nytte, som det gjorde mig Ære, men da Smagen var forskiellig, saa maatte han ingen Blind Underkastelse vente sig af mig, men hvor jeg ikke var overtydet, der vilde jeg anføre ham mine Grunde. Han syntes meget vel fornøyet dermed, og sagde, at paa de Vilkaar kunde han desto 109 tryggere følge alle sine Vilkaar. Da *Haarkløveren* allerede var leveret til Skuepladsen, saa fik han *Caliste* til at *critisere*, da han tilstod mig, at han aldrig havde kiendt nogen saa utrættelig i at pynte sine Vers. Da den først i 65 kom for lyset erklærede *Luxdorp* det offendtlig for den fuldkomneste Poesie, som Dannemark havde at fremviise. Han lod mig derpaa bede, om jeg ikke for gammel Kiendskab Skyld vilde Lade ham see mine Arbeyder, allerhelst da han nu haabede, at jeg Beærede det skiønne Videnskabs Sælskab med et Stykke, som det havde gjort en offendtlig[e] Jndbydelse til allene i det Haab. Jeg gjorde det, og den ugendtlige *Correspondance* paa heele Ark Papiir, som vi førte der over voldte mig lige saa stor Fornøyelse, som det siden Blev mig til Fortræd.

Jeg havde forarbeydet tre Stykker til næste Vinter, den listige Optrækkerske Behagede ham meget for sin store Rigdom af Hand-Ling; den forelskede Ven, var han saa indtaget af, at han erklærede det for et virkeligt Mesterstykke; den kierlige Daatter som jeg kaldte min kiele Degge, var han mindst fornøyet med, siden *Hieronimus* ikke Blev straffet nok efter hans Tanker. Hvor megen Fortræd Fortællinger om hvad den og den har sagt<,> kan komme afstæd, endog naar det siges i den Beste Meening [kan komme afstæd] erfarede jeg den Gang, og er det Blevet et *Axioma* hos mig siden den Tiid, at alle de, der kommer og fisler, den har sagt det og den det, enten ere falske eller utiidige nidkiere Venner, der ligesom Biørnen i Fabelen jager Fluen bort af Panden med en Steen; en sand Ven skiuler alt det, der er ubehageligt for den Anden, og den Gnist, der var Blevet dæmpet i Asken, <bliver> ikke allene en spruddende Lue ved Sladder, men sætter endog ofte ondt Blod imellem Venner, hvad enten den saa føres af en velmeent Nidkierhed eller

Hyklerie og nedrige Hensigter.

Da disse tre anførte Stykker vare ganske færdige og renskrevne, siiger jeg til *Carstens*, hvilken af de tree, han ønskede at jeg skulde 110 sende til Selskabet? Han svarede mig: at han vidste ikke at give et Fortrinet frem for det Andet, de havde hver i sit *Genre* saa udmerkede Skiønheder, at Selskabet vilde med Fornøjelse tage imod hvilket jeg gav det, men var det mig ligegyldigt, saa vilde jeg gjøre *Luxdorpf* en jnderlig Glæde om jeg vilde raadføre mig med ham derom. J det næste Brev jeg skulde Besvare *Luxdorpf*, overlod jeg ham Valget, hvilket Stykke Sælskabet skulde have; førend jeg Bekom hans meget forbindtlige Svar herpaa, fortalte Jfr *Bøttger* mig, at hun havde været paa en *Auction* hvor den nu værende *Conferentz* Raad *Træskov* havde funden for godt, at *critisere* de tre til *Theatret* Bestemte Stykker, og i sær den kierlige Daatter som aldeeles ikke Behagede ham, og ved hver *Sentenz* han frembragte var Omquædet, og deri er *Luxdorpf* eenig med mig. At dette ærgrede mig Begriber De let; Jeg svarede altsaa *Luxdorpf*, at da jeg havde hørt, at den unge *Monsieur Træskov* havde funden for godt, at viise sin Jndsigt og Smag paa hans Farbroders *Auction* paa mit Arbeydes Bekostning, saa frygtede jeg for, at jeg maatte tvinges til at gjøre en Forandring i henseende til Stykket der skulde overleveres Sælskabet. Jeg havde hørt det fortælle med den største Ligegyldighed; jeg vidste, at ingen Burde gjøre den Anden sine Meeninger stridige, og fandt der for ikke meere forunderligt, at han sagde: jeg var for gammel til at skrive, end at jeg troede, han var for ung til at Dømme. Men da jeg hørte, at han havde slaget sig til Ridder paa Stykker, som endog mine Beste Venner endnu ikke havde seet, saa var jeg bleven opmærksom. Hans Critique var vel meget ubetydelig, men da han iklædte den *Conferentz* Raad *Luxdorpf*s Navn, saa burde jeg Befrygte, at mange vilde biefalde den for at gjøre deres egen Skiønsomhed Ære, og da den kierlige Daatter i sær mishagede ham, saa vidste jeg intet Bedre Middel til at viise Verden at *Træskov*s Critique ikke var hans end at give den til Sælskabet; thi naar han da, som dets 111 første og værdigste Medlem tilkiendte det Premien, saa saae heele Verden Forskiellen paa Begges Dom. *Luxdorpf* gjorde mig mange Undskyldninger; tilstod mig, at *Træskov* maaskee havde kundet snapped et og andet op, af hvad han i fortroelighed havde talet med hans værdige Fader. Men at det var Ord uden Forbindelse og ilde forstaaet havde jeg det stærkeste Beviis paa i Forskiellen imellem den Critique, jeg havde under hans egen Haand og den *Træskov* fældede i hans Navn; jmidlertid vilde han siige den unge Herre, et par Ord, som han haabede, skulde for Fremtiden Betage ham Lysten at raabe noget op paa *Auctioner*, som ikke stod paa *Catalogus*.

For at straffe *Luxdorpf* for hans Uforsigtighed sendte jeg den kierlige Daatter til Sælskabet i Steden for den forelskede Ven, som han var saa forliebt i; og som voldte mig megen Ubehagelighed; thi da den Blev spillet fandt nogle unge *Officierer* sig fornærmet ved den og gjorde *Cabaler* imod Stykket i det Forsæt at tvinge *Acteurene* til at Lade Dækket gaae ned; de opdigtede Ting, der skulde staae i den, som der hverken var, eller nogen fornuftig kunde falde paa at der skulde være, saa at de, som aldrig kiendte det mindste til Stykket Lode sig hværve til at være imod det, endskiønt de siden skammede sig derved. Jeg Blev strax underrettet derom, og skrev *Gouverneuren* saa vel som Politiemesteren til desangaaende, og da jeg havde gjort det, lod jeg mig ikke mærke det aller mindste dermed for nogen; siden min Faders Hidsighed var det jeg frygtede meest for, og gik lige saa roelig paa Skuepladsen, som om jeg ikke havde havt mindste Deel i Stykket. J den Anden Act, da *Officieren* gav sig til at *excercere* for sin Elskede, Begyndte De uroelige at stampe, *Gouverneuren* Bad dem være roelige eller gaae Bort, men da de ikke Lystrede, Befalede han Stats *Adjudanten*, som han havde med sig, at *arrete* og bringe til Hoved Vagten alle de der gjorde mindste Bevægelser; og da 112 de saae at det var Alvor forføyede de sig Bort. Dog blev der over Tyve *Officierer* tilbage, som ikke allene moerede sig meget vel, men endog klappede og raabte *Brava* op til min *Loge* da Stykket var ude.

Nogle Dage efter Bekom jeg et Brev opfyldt med de skammeligste Trudsler og Bebrejdelser fra Militair Etaten<;> havde jeg været hævngierrig, havde jeg kundet Bragt Skrивeren i en meget ubeha<ge>lig Forfatning; thi jeg kunde kun sendt Overbringeren, der var en Soldat, til *Gouverneuren*, siden han var saa ilde underrettet at han blev og begierede Drikke Penge. *Gouverneuren* Bebrejdede mig det meget, men jeg svarede ham: at jeg skrev for at Bedre og ikke at skade; han bad mig derpaa at lade ham faae Brevet, men det vilde jeg lige saa lidet, jeg sagde, at dersom han vilde have en *Verificeret Copie* under min Haand, den skulde han faae for at stille sin Nysgierrighed, men *Originalen* fik han ikke. Han spurgte mig hvorfor? Og jeg svarede ham, jeg kiendte Skrивeren, og frygtede for, at han maatte ligesaa, min Pligt var at tilgive, men hans var at straffe, og det der nu var mit Livs Fornøjelse, vilde Blive mig en stedse varende Bebrejdelse det første det gav Anledning til et Menneskes Ulykke. Nogen Tid efter kom jeg i Sælskab med Skrивeren, som var en *Major Møller*, der ved sin store Brütalite havde erhvervet sig det Tilnavn *Svend Fielding*. For at viise ham hvor lidet hans Brev rørte mig fortalte jeg Sælskabet hvorledes jeg havde faaet det, dets Jndhold og Budets Fordring om Drikke penge, som jeg ogsaa havde fyldestgiort, med det Tillæg: at Skrивeren i sin Samvittighed maatte føle sin Sag meget slettere end jeg min, siden jeg havde kiendt mig ved *Comedien*, men han torde ikke kiende sig ved Brevet.

Jeg havde den Lykke at staae meget høyt anskreven hos *Saly*, saa at han kaldte mig *le Tresor de Dannemarck*. Han var meget opbragt mod *Officierene* og meddeelte den alting formaaende Franske 113 *Ambassadeur* noget af sin Varme. Dette Bragte ham til at sende sin *Secretair* til mig, og gjøre mig den *Compliment*, at om der var noget i hans Magt, som han ved denne leylighed kunde gjøre for mig, saa havde jeg at Befale over ham. Jeg takkede for hans Godhed og Beklagede kun at mit Arbeyde ikke kunde forstaaes

af hans *Excellence* for at nyde hans Retfærdiggjørelse efter hans fuldkomne Overbeviisning. Jeg kan, svarede han mig paa Dansk, saa meget af Sproget, at jeg kan give hans *Excellence Ambassadeuren* et fuldstændigt Begreb om Stykket, dersom jeg kunde faae det at see. Jeg flyede ham strax et skreven *Exemplar* og efter Nogle Dage kom han igien og gjorde mig store *Complimenter* over Stykkets Skiønheder og mit *Talent*, Men Bad mig tillige sige ham, hvorledes jeg var kommen til den Beretning, som *Henrick* siiger, at de fremmede *Officerer* af Misundelse havde sendt ind om hans Herre. Jeg forsikrede ham ved Gud og min Ære, at det var et Blot Hierne Spind og aldrig havt Hensigt til nogen. Vil De Da behage, sagde han, at Læse dette Brev, saa vil De finde at De er kommen Sandheden al for nær, til at Vedkommende ikke skulde finde sig fornærmet. Brevet som han flyede mig var fra *Marchall Broglie* til *Ambassadeuren*, men døm selv om min Forundring, da jeg fandt *Henrichs* Beretning saaledes Ord til andet deri, som om det havde været oversadt der efter; men hvilken af vore *Officerer* det var, denne Beretning var given om kunde jeg ikke see, saa stærk var Navnet over strøgen.

Havde lomfrue *Bøttgers* tienstagtige Forebringende om Herr *Træskovs* Sludder ikke været, saa var ingen af alle disse Optøyer ikke skeedt; thi saa var den Forelskede Ven kommet i Sælskabets Samlinger, været Læst af alle længe førend det var Blevet spillet, og ihvor stærk end nogle havde funden sig fornærmet, havde dog ingen vovet at røre sig, siden det da ikke var mig, men de Mænd, som offentlig havde cronet det, som de da havde angrebet<.> 114 Dette Tilfælde har gjort saa stærkt et Indtryk hos mig, at jeg siden den Tiid har en lønlig Frygt for alle de Mennesker, der enten til mig selv eller til andre siiger: den taler det, og den det; thi der kommer aldrig noget godt af slige Beretninger men ofte meget ondt. Det er Venskabs Plygt at advare sin Ven, naar han feyler, men at fylde ham Ørene med hvad andre siiger, er enten nedrigt eller uforstandigt; siden den mindste farlige Følge deraf er den, at det sætter ondt Blod. Skade havde gjort mig saa klog, at da man nogle Aar derefter sagde mig: at man meente at Bies Fabel om den Lærde Gaas sigtede til mig, svarede jeg: det er reent umueligt, thi lærd har jeg aldrig givet mig ud for, og at jeg ingen Gaas er <har> jeg viist heele Verden.

Min Forfatning var nu vel saadan, at jeg kunde følge min Tilbøyelighed og gjøre hvad Brug af min Tiid jeg vilde, men derimod Blev jeg plaget paa en Anden Maade. Jeg havde en gang for alle foresadt mig aldrig at Besvare nogen Critique, og mine Beste og fornuftigste Venner Bestyrkede mig i dette Forsæt, men min Fader var af en ganske anden Meening. Det jeg udstod af ham, naar jeg ikke vilde gribe til Vaaben imod hver en Giek der drog til Felts imod mig kan ingen forestille sig. Forgieves forsvarede jeg mig med, at jeg burde [jeg] bringe den Lærdom i Udøvelse, som jeg gav mit Kiøn: at Tavshed var deres stærkeste Vaaben og Sagtmodighed deres ypperste Prydelse; Men da dette ikke gik oftere paa end der kom et nyt Værk ud, saa var dette dog taaleligere end en Anden Uleylighed, som mit Skriverie voldte mig.

Da mine Arbeyder Blev strax oversadte i fremmede Sprog, saa kom mit Navn i en hast i fremmede *Journaler*, og tilveyebragte mig en Hoben Besøgeiser, saa vel af Fremmede, som mine Landsmænd. De, som bade min Fader, at forestille dem vare meget velkomne, men de derimod, som gik Lige 115 til mig destomindre. Da Cammerherre *Suhm* i Aaret 1765, kom ned fra Norge, var han ingen Otte Dage i Byen førend han en Eftermiddag kom gaaende og Begierede at tale med mig. Da han ikke sagde sit Navn, saa gik jeg ham ikke i Møde, men lod ham komme ind til mig. Hans første *Compliment* var; at den Agt han havde fattet for mig af mine Skrifter, havde gjort ham begierlig efter et Personligt Bekiendtskab, og haabede derfor at jeg tilgav den Uleylighed, han foraarsagede mig. Jeg Besvarede ham det som jeg Burde, og min Boghyldte Bragte os snart ind i *Litteraturen*; og denne *Materie* gjorde os tre paa fjerde Tiime meget kort. Da han havde spurgt om det maatte være ham tilladt at komme snart igien, saa var jeg {tilladt} nødt til at sige min Fader, at han havde været hos mig. Spurgte han om mig? sagde han, og da dette var hans sædvanlige Spørgsmaal, saa vidste jeg det forud, og ofte naar det var nogen, som jeg ikke ventede at see saa snart igien, saa løy jeg ham for, for at undgaae Fortræd<;> men da *Suhm* havde Bereed mig paa, at han vilde komme ofte og snart igien, saa torde jeg ikke vove at siige det, men svarede, at han kun havde spurgt, om han Befandt sig vel, som dog ikke var sandt. Saa gjør jeg ham heller ingen Visit, svarede han, og Begyndte der paa, hvad man saae ham an for, siden man Begegnede ham, som en Hunde Dreng, og Blandede saaledes det eene i det andet, at heele Skylden gik ud paa mig; saa at *Suhms Visit* kostede mig mine modige Taare. Kort derefter kom han igien, hilsede mig fra sin Kone og <sagde> at hun vilde Besøge mig, saa snart hun var kommen i Stand efter Reysen. Jeg sagde det til min Fader, og Bad om Tilladelse at Besøge hende, siden jeg holdt det for min Skyldighed, efter den *Compliment* at Besøge hende først, men det Blev mig forbuden; thi endskiønt jeg var næsten 46 Aar da min Fader døde, havde jeg aldrig tordet gaae ned i Slots Haugen end sige til noget Menneske uden først at Begiere hans Tilladelse. Da han havde den Vane, 116 saa snart det Bankede paa min Dør, naar han var hos mig, at gaae ind i mit Seng Kammer for at gaae Bort, om det var nogen, som han ikke gad talt med, saa fik *Suhm* ham ikke at see førend han kom til ham for at hente 1000 Rdr hos *Suhm*, som han paa min Begiering havde laant ham og som reddede hans Ære og Velfærd.

Ved det besynderlige Venskab, som *Suhms* viiste for mig, kom jeg i Bekiendtskab med *Hielmstiernes* og *Conferents Raad Ræders*, hvor min Fader og jeg ofte bleve Budne; thi naar jeg imellem stunder kom der til Besøg, maatte jeg endog aldrig slippe bort, dersom de ikke skulde selv ud, og da jeg stedse vegrede mig ved at Blive, under Paaskud, at jeg ikke vilde Lade min Fader være allene, saa Blev der alletiid sendt Bud til ham og Bedet ham komme. Da Statuen af Høysalig Kongen i Aaret 1768 Blev støbt, havde den gamle *Moltke* sagt til min Fader, at han tillige med *Directionen* af Det *Asiatiske Compagnie* vilde træde af hos ham, og

Blive der, indtil *Gor* lod dem kalde. Det første *Moltke* kom, sagde han til min Fader: min kiere kiere *Biehl*, det er mindre for at have en varm Stue at være i end for at see noget rart [noget rart], at jeg har gjort denne Jndretning<.> De maae viise mig Deres Daatter. Min Fader kom derpaa ned og hentede mig op til Greven, der gjorde mig mange og store *Complimenter* og ønskede at have Leylighed til at tiene mig.

Mine Udsigter for Fremtiden var meget sorrig fulde, efter Naturens Løb maatte jeg vente at overleve min Fader, og skeedte det, saa havde jeg ikke det jeg kunde hælde mit Hoved til, og jngen Venner eller Slægtninge at finde Hielp hos. Jeg vidste, at det var forgieves at haabe paa, at min Fader skulde sørge for mig og Besluttede altsaa at føre mig *Moltkes* Tilbud til Nytte, om det var mueligt, men dertil Behøvede jeg en Mellemand. Da altsaa den gamle *Nielsen* var en Dag allene hos mig, taledede jeg ganske aabenhierted med ham, og spurgte om han troede, at *Moltke* kunde Blive fortrydelig om jeg søgte at tage ham paa Ordet, 117 og Bad ham, som stedse havde været Videnskabers og Kunstners Beskytter at sørge paa een eller anden Maade for mig. Dette Jndfald stod *Nielsen* meget vel an, og skyndte mig til io før io heller at sætte det i Værk. Jeg sagde ham, at det eneste, der holdt mig derfra, var at jeg ingen havde at tale med *Moltke* derom, siden jeg ikke torde vove at Bede min Fader derom. *Nielsen* tilbød sig strax at vilde gjøre det, jeg takkede ham derfor, men Bad ham tillige at forklare *Moltke* Aarsagen hvorfor han havde paataget sig det, paa en Maade, der Betog ham al Fortrydelse over min Fader, og det kunde jngen Bedre end han, som vidste, at jeg allene havde maattet Bragt den Sag med Kammeret i Rigtighed, som hans [hans] heele Velfærd Beroede paa. Jeg gjorde derpaa mit Brev til *Moltke* færdig, *Nielsen* flyede ham det, og bragte mig det Svar, at det første Kongen kom fra sin Reyse vilde han søge leylighed at tale med ham derom.

Maler *Academiet* havde en *Salon* til Kongens Fødsels<dag> efter hans Hiemkomst, da *Moltke* skulde kiøre til den med ham tog han Anledning deraf at tale om mig til ham; det første han nævnte mig, spurgte Kongen ham, om det var den lomfrue *Biehl*, som man havde spurgt ham om i Frankrig og Engelland? og *Moltke* forsikkrede ham om, at det ingen anden kunde være.

Min Fader vilde endelig havt, at jeg skulde gaaet op paa Galleriet men jeg sagde, at det var Synd, om jeg, som ikke gjorde mig noget af <at> see Kongen der, som jeg kunde see i mine Vinduer, vilde Betage en Anden Pladsen, som var yderst forlegen for at komme der. Men Kongen kom ikke saa snart ind paa Salen førend *Moltke* tog min Fader til en Side og spurgte: *Biehl*, er Deres Daatter her? Ney; Deres *Excellence* svarede han, Hun er hiemme: Da var det ilde, sagde *Moltke*, jeg vilde have *presenteret* hende for Kongen, men saa Hils hende fra mig, og siig, at hun har været *Materien* til Samtalen imellem Kongen og mig Lige fra Slottet af og hertil. Kort der efter var min Fader en Morgen ude hos ham, og da min Fader vilde gaae, sagde *Moltke*, har den gode gamle 118 *Nielsen* været hos Deres Daatter? Jkke for nyelig, svarede min Fader, saa vidt, som jeg veed. Saa kommer han nok, sagde *Moltke*, men Bed hende, at hun lader mig faae, det han skal tale med hende om, saa snart som mueligt. *Nielsen* kom ogsaa samme Formiddag, og sagde mig, at jeg skulde sende *Moltke* en Ansøgning til Kongen om Understøttelse til mit Ar-Beyde, som han ogsaa Bekom; og jeg fik derpaa de 200 Rdr Pension, som jeg nu har. *Resolutionen* Lydede: at denne Pension allernaadigst Blev mig tillagt for at for<t>sætte mine Arbeyder, der havde draget fremmede *Nationers* Opmerksomhed til mig, og skulde derfor følge mig hvor og i hvad Forfatning jeg var. Da *General Post Amtet* gjorde mig det Bekiendt tog jeg ud og takkede *Moltke*; han sagde, at han havde gjort sig megen Umage for at skaffe mig de 300, men *Post Directeurene* havde ikke været at Bringe dertil. Af en anden *Casse*, lagde han til, havde jeg nok kunde faaet dem, men saa var jeg Bange, at De ved en foregaaende Forandring maatte mistet dem igien, men her er De vis paa dem og overlever *Reventlau* Deres Fader, saa sørger han vist for Dem. Pensionen fik jeg ikke førend 1772, og jeg havde endda maattet Bie længere, dersom *Holmskiold* ikke var bleven første *Post Directeur*, men han paastod, at da Kongen havde givet mig det til mit Arbeydes Fortsættelse, saa Burde jeg ogsaa nyde det først og fremmest for nogen Anden.

Jeg havde samme Kræsenhed i Henseende til min Pen, som *Iulius Cesar* over sin Kone: Hun maatte ikke engang være mistænkt, og Skinnen af Hyklerie, maatte ikke hvile paa mig, og derfor roes te Jeg aldrig nogen af De Stoere, endskiønt mit Hierte følede deres gode Handlingers fulde Værd. Men da *Bernstorff* 1770 Bekom sin Afskeed og forlod Landet, saa glemte jeg ikke at udtrykke mine Følelser over ham i mit Digt over Frihed og Eyendom; thi en falden Minister kunde ingen finde sin Regning ved at roese, og følgelig maatte den Bære Sandhedens udødelige Præg hos Efterslægten<.> Der vare vel de i Sælskabet, som ønskede, at jeg vilde forandret 119 det, som ogsaa var Aarsagen, at det Blev det andet i steden for Det første, men jeg var urykkelig, og sagde med *Pilatus*: det jeg skrev, det skrev jeg.

Aaret 1771 skienkede mig det høyeste Gode jeg har nydt i Livet, endskiøndt jeg først mange Aar efter lærte at kiende Gavens fulde Værd. Jeg tog sielden ud, og da mange vare af den Meening, at den megen Stille Sidden var min Helbred skadelig, saa tog jeg den Sommer undertiiden Frøekost i Kongens Hauge, og gjorde mig en temmelig *Motion*. Jeg havde valgt mig Morgenstunden, saa vel fordi den var meest forfriskende, som og fordi der paa den Tiid var mindst Folk i Haugen. Den 16de *Junij* havde jeg Bestilt min *Caffee* ved Springvandet og da jeg gik ind i det nærmeste Lyst Huus, fandt jeg der et ungt Menneske sidde at Læse, som jeg kiendte af Anseende, men aldrig havde talt med. Hans Tilbageholdenhed og store Beskedenhed voldte at han gik Bort, men da min Broder kiendte ham Bedre end jeg, saa Bad jeg ham at hendte ham tilbage, og han havde den Godhed at føye min Begiering. O hvor lidet tænkte jeg den Gang paa, at Forsynet her ved Lagde Grunden til mine kommende Dages Lyksalighed, at dets Godhed i dette ædle

unge Menneske skienkede mig et Gode, som jeg saa ofte med Taare havde anraabt det om: en sand, en troefast Ven, og at jeg først mange <Aar> derefter, skulde dagligen takke det med Glædes Taare for dette kiere Møde. At jeg ikke overdriver det, maae De selv tilstaae, naar jeg faaer sagt Dem, at det var den velsignede, den evig elskede *Johan von Bulou*, hvis Kiendskab jeg gjorde paa denne Glædelige Dag.

Jeg havde givet 8te *Original Comedier* og mange Oversættelser til det Danske Theatre uden at have faaet en eneste Skilling for dem, saa jeg hidindtil ikke havde høstet anden Nytte af mit Arbejde end Ære, Skandskrifter, Critiquer og mange Fiender. Hvor glad blev jeg altsaa ikke, da der Aaret 1773 kom en Jndbydelse i Aviserne fra *Directionen* til at arbejde for Skuepladsen, og hvorved ikke allene Priisen for hver *Genre* Blev fastsat, men endog foruden Betalningen 120 Lovet et Kongeligt *Gratial* til den Forfatter, som meest udmærkede sig. Til Kongens Fødsels Dag 1774 skrev jeg Synge Stykket: Den prøvede Troeskab. Da *Directionen* forlangede Stykket saaledes, at det kunde være fuldstændigt endskiøndt *Epilogen*, som sigtede til Dagen gik Bort, saa seer enhver, at det var dobbelt Arbejde. Jeg sagde altsaa til *Carstens* at jeg haabede, at *Directionen* da ogsaa gjorde Forestilling mig til Bedste angaaende det lovede *Gratial*, og da det var ubestemt, saa vilde jeg ønske, at det ikke maatte Blive Penge, men et Stykke, som jeg kunde fremviise, som et Beviis paa Hoffets Biefald af hvor liden Værd det end var. *Carstens* fandt denne Paastand ikke allene Billig, men troede endog, at det vilde have liden Vanskelighed, siden der var saadan en stor Mængde *Nips* efter Dronning *Sophie Magdalene*, men da Tiiden kom glemte *Directionen* mig og gjorde Forestilling for *Mad. du Tellie*, der fik en ægte *Carniols* Daase med Guld fordi hun havde dandset en Aften paa Dansk Theatre i stæden for paa Hof *Theatret*; og mig forholdt man min Betalning for Stykket til hen i *May* Maaned da man først lod det spille tredie Gang.

J Aaret 1772 havde jeg adskillige Gange været i Sælskab med *General Adjutant Warnstedt*, men i hvor forekommende artig han end var, følede jeg dog en lønlig Afskye for ham og paastod, at hans Ansigt vidnede om en falsk og sort Siel. J Sommeren 1773 fik han *Augustin* overtalt til at *presentere* ham for mig, og efter den Tiid, var der næsten ingen Dag uden han io kom selv, og ingen Opmærksomhed, som han io viiste, saa at den meest indtagne Elsker ikke kunde gjøre meere. Jeg, som aldrig havde været af de Fruentimmere, der troer, at et hvert Mandsperson, der paa een eller anden Maade udmærker dem, er forliebt i dem, men meget meere paastaaet, at der kunde være Venskab og Fortroelighed imellem Personer af ulige Kiøn, uden Hensigt til nogen anden For-Bindelse, kunde mindre falde til den Daarlighed nu, da Ungdommens Yndighed var borte, og han saa meget yngre end jeg. De Tienester han kunde vente sig af mig, vare i mine Tanker saa ringe og 121 ubetydelige, at jeg vilde have rødmet ved den Tanke, at et Menneske af hans Vilkor kunde forstille sig i den Grad for at nyde dem, og da al<t>saa, al min Gransken og Overveyen ingen Grunde kunde udfinde til hans Forhold, saa Blev min Slutning den, at han var det han gav sig ud for, min sande Ven, og følgerlig krævede Pligt og Erkiendtlighed at udrydde den Afskye jeg havde for ham. Men da der stedse var noget, som skrækkede mig, hver Gang jeg ret saae paa ham, saa søgte jeg at holde ham skadeløs derfor ved alle de Forbindt Ligheder jeg kunde paa lægge ham, og den Fornøjelse jeg fandt i at forekom<m>e hans Ønsker Bandt mig oversider saa fast til ham, at jeg med Glæde havde Ladet mit Liv for ham; men det varede kun lidet meere end et Aar, da han gav mig Anledning til at have ham Mistænkt for Falskhed og Underfundighed. Men da *Don Varini* har givet Dem en tilstrækkelig Oplysning herom, saa vil jeg forlade denne ubehagelige Materie.

I Aaret 1774 gjorde en stor Deel af de fremmede Ministre sig kiendt hos mig, men *Delitala* og *Metzburg* vare de eneste som jeg fattede Venskab og Fortroelighed til. *Abbe Bianci* overtalede mig til at oversætte et Værk af ham af det Italienske: *Betragninger over den almindelige og private Lyksalighed*, og en Samtale, som *Delitala* og jeg havde over *Litteraturen* 1775 og hvori han fik at høre at *Don Quixotte* ikke var oversadt paa Dansk, bragte ham paa det Indfald at Lære mig spansk for at oversætte den; og endskiønt jeg svarede ja dertil, lagde jeg dog ingen videre Mærke dertil, men han gjorde Alvor deraf; hvor ved jeg fik Arbejde nok i halv andet Aar, men liden Fortieneste; thi jeg maatte sælge Oplaget og Pladerne til *gyldendal* for at Blive skadesløs. Fra 1774 af havde jeg ikke arbejdet for *Theatret*, men i Aaret 1776 kom *Carstens* til mig og bragte mig nogle Stykker, som han Bad mig oversætte, som jeg da ogsaa gjorde.

Den 29de *Marti* 1777 døde min Fader, og da det just var sidst i 122 *Qvartalet*, og *Academiet* stedse fik deres forud, saa var der ikke en Skilling at faae og ingen i Huuset, uden de jeg havde og de vare langt fra ikke tilstrækkelige til Begravelsen. Jeg skrev derpaa til *Theater Directionen* og Bad om et Forskud af 200 Rdr som jeg ogsaa Bekom; og redeligen afbetalte. Den ærlige gamle *Berger* havde leveert min Ansøgning til *Guldberg* hvori jeg Bad Kongen om Pension for min Faders 30ve Aars Tieneste, eller om at Beholde de Værelser, som jeg havde, hvilket jeg Beviiste, høy salig Kongen havde Bevilget min Fader til mig, og ingen Anden Slots Forvalter havde havt; *Berger* bragte mig det Svar fra *Guldberg*, at han ønskede meget at tale med mig, og Bad mig komme til ham den første *April* om Aftenen. Jeg kom ogsaa, men da jeg aldrig har kundet klynke meget, saa svarede jeg ham, da han sagde mig, at han kun <kunde> give mig lidet Haab om Pension, og i det mindste ikke noget klækkeligt, siden de Ansøgendes Tal var saa stort: Jeg vil gjerne tilstaae Deres Høyvelbaarnhed, at der er mere trængende til Pension end jeg, i den Betragtning, at jeg fortiene<r> det, som en anden ikke kan. Det er min Ulykke, at jeg er født i et Kiøn, hvor jeg ikke kan være Staten og mig selv til den Nytte, som i et andet, Men naar Deres Høyvelbaarnhed vil have den Godhed for mig at skaffe mig Leylighed til at Blive saa nyttig, som jeg kan, saa vil jeg være Dem uendelig meere forbunden end for Pension; fordi et fortient Stykke tørt Brød smager mig uendelig Bedre end en skienket Postey; Jeg er den

eneste der har arbejdet for det Danske *Theatre* for jntet; i Nie Aar, har det høstet Frugten af mit Arbejde uden mindste Veder-Lag, jeg troer altsaa, at det ikke kan regnes for en Formastelse, at da alle andre har faaet deres Arbejde Betalt, at jeg maatte være først Berettiget til at nyde mit Livs Ophold ved mit Arbejde af de 1500 Rdr som Kongen har aarligen Bestemt for dem, der skriver for *Theatret*. Dette Fortrin lovede han mig, og Lagde af sig selv til, at for hver et nyt Arbejde der kom fra min Haand, skulde jeg nyde et Kongeligt *Gratial*, men Begge Deele Blev slet holdte.

123

Laurent havde faaet *expectance* paa Slots Forvalter Tienesten<.> Rente Kammeret skjøttede ikke om ham, og gav ham derfor en *Instrux*, som skrækkede ham, saa han erklærede sig, at naar han fik Huuset, saa maatte der have Tienesten hvem der vilde. Fem til Sex Uger efter Fløtte Tiiden kom *Høyer* til mig og viiste mig et Brev fra *Ober Hoff Marekallen* hvor efter han skulde forkynde mig, at Huuset saa snart mueligt skulde gøres Ledigt til at foretage de Forbedringer Herr *Laurent* krævede. Denne Omgangs Maade krænkede mig umaadelig, og sadt mig i slig en Bevægelse, at *Marquis Mejorada* som kom en Tiime efter for at tage Afskeed med mig, Blev det vaer, og spurgte hvad der var mødt mig. Jeg sagde ham det, hvor paa han svarede, at det skulde ikke sætte mig i Forlegenhed; thi han Betalte *Reventlau* sit *Palais* indtil Paaske og saa Længe skulde det med samt Haugen være ganske til min *Disposition*.

Det første han var Borte sadte jeg mig hen og skrev Prinds *Friderich* til: at den mig af *Høyer* forkyndte Ordre om straks at rømme Huuset havde sadt mig i den yderste Forskrækkelse, da jeg havde Aarsag til at ansee det for en aabenbare Kongelig Unaade, siden aldrig nogen af alle *Charlottenborgs* Beboere var bleven Behandlet saaledes. Endog i den Tiid, da Regieringen Blev kaldet haard og grum, havde *Grev Struensee* forundt Kunst forvalter *Morels* Enke trefierding Aar til at Bringe sin Mands Bøger i Orden, og mig, som et Faderløst Barn, vilde en mild og naadig Regiering gøre Huusvild faa Uger efter at det haardeste Stød havde ramt. Enhver maatte ansee det for en Straf jeg Bad altsaa hans Kongelige Høyhed ikke at dømme mig uhørt, men i fald jeg var anklaget, da at tillade mig at forsvare mig, saa vilde man Blive overbeviist om, at jeg ingen Vrede eller Unaade fortiente. Dette Brev Lagde jeg i et andet til *Guldberg*, der ikke var skreven i en mildere Tone: jeg sagde ham: at det var mig over maade {lig} smertelig, at jeg skulde være den *Nationen* skulde faae et overtlydende Beviis paa, at Jndføds Retten kun var et Støv 124 man kastede den i Øynene, siden jeg, som et Lands Barn, der ikke var uden al Fortjeneste af mit Fædreneland, skulde gøres Huusvild og forjages for at en Fransk Dands Mester, hvis heele Fortieneste Bestod i nogle *Caprioler*, kunde faae alle sine uforskammede og naragtige Begieringer Opfyldte. Det var ikke Egenfordeel, der Bevægede mig at gøre denne Forestilling; thi den Spanske Minister havde, da han hørte hvorledes jeg behandledes, over ladt mig sit *Palais* indtil Paaske, men jeg holdt det for min Skyldighed at forespørge mig, om man vilde unde ham den Fornøjelse at kunde roese sig af, at have givet en Person, der havde gjort sit Navn Bekiendt i *Europa*, Huuslye, som Regieringen uden al given Aarsag havde gjort Huusvild. Dagen efter bragte et ridende Bud et Brev til *Høyer* og et til mig, som igienkaldte den givne Ordre.

Overslaget af Bygnings *Comissionen* over de Forandringer, som *Laurent* vilde have gjort paa Huuset førend hans høye Familie kunde Beboe det, Beløb sig til 1500 Rdr, hvor den tillige erklærede, at Bygningen ikke fortiente saa store Bekostninger. Kammeret vegrede sig altsaa ved denne Udgift og *Laurent* Bekom i Steden for Huuset 200 Rdr aarligen. Derpaa tillod man mig at Blive i det, og 1778 gav jeg Ansøgning til *Gødske Moltke* om at Hans Mayestet vilde forunde mig Huuset paa min leve Tiid, saa vilde jeg selv bekoste alle *reparationerne*<.> dette var sikkert Blevet mig Bevilget, dersom *Har<s>dorff* ikke havde havt Øye paa det, men han sladdrede saa meget om den Vanziir denne Bygning var Torvet, og den hærliche Bygning der kunde opføres, saa han omsider ved Dronningens Understøttelse Bekom det, endskiønt min Fader ikke havde fortient det af ham at han skulde betage mig den smule Huuslye. Vel er det sandt, at min Fader kunde forekommet det, dersom han, som jeg Bad ham om, havde vilde søgt om, at de nederste Værelser bleve givne mig paa livstiid, thi havde man da endog vilde taget mig dem, saa havde man dog 125 maattet give mig et *Equivalent* for dem, men saa ofte jeg Bad ham derom, svarede han mig: om jeg ikke undte ham at Leve længere.

Sidst i Aaret 1777 havde *Directionen* forskaffet *Bredal* en Pension af 200 Rdr og sit Arbejde Ligefuldt Betalt, men da den skulde først Begynde med 1778 saa døde han førend *Qvartalet* faldt. J *Martij* Maaned blev *Warnstedt Directeur*, og kort derefter lod *Guldberg* mig kalde til sig, og i Dronningens Navn gav mig et *Sujet*, som hun ønskede at see udført i en *Comedie*. Jeg anvendte al muelig Flid der paa, og da jeg havde det færdig sendte jeg det til *Fredensborg*. Baade Dronningen og *Guldberg* Biefaldt det i høyeste Grad; han flyede det selv til *Warnstedt* med Befalning at sætte det strax i Arbejde til at spilles, men det er ikke spilt endnu, og lige saa lidet har jeg faaet den ringeste Betalning for det. *Wessel*, som af Phantasie, skrev et ubrugeligt Stykke 1784 skaffede *Warnstedt* 200 Rdr for det; men jeg, som efter høy Befaling anvendte mine yderste Kræfter paa et tørt *Sujet* kan med alle mine derom gjorde Erindringer, ikke erholde noget.

Foruden alt det jeg havde arbejdet for det Danske *Theater*, kan jeg endnu ved Breve fra *Nielsen*, *Linde* og [Revidil] *Reverdil* beviise at jeg var den, som ved disses Hielp, forskaffede *Trouppen* Underholdning i Sørge Aaret efter salig Kongen, da *Magistraten* Fiorten Dage før Kongens Død Betog den *Gagen*. Da jeg altsaa paa saa forskiellige Maader havde saa meget at kræve af det, hvor kunde jeg da troe, at man ikke skulde tænke paa mig, naar man vilde give *Bredals* Pension Bort. Vel sandt, at *Warnstedt* vel havde den

største Deel deri, der ved sine Listige og underfundige Rænker holdt mig fra at søge hos den nye *Direction* om Arbeyde, men stødet ramte mig derfor lige haardt, da denne Pension ikke allene Blev deelt imellem *Wessel* og *Thorup*, hvor af den sidste aldrig havde giort noget for *Theatret*, og det som værre er ikke duer dertil, men *Warnstedt* endog sidst i 1779 sendte mig med 126 det meest nærgaaende Brev et Stykke tilbage, som jeg vendtede Penge for, og hvori mig Blev sagt, at Jndretningen ved *Theatret* ikke meere tillod at tage imod mit Arbeyde. Det Oncle, som jeg endnu daglig føler, og som efter al Sandsynlighed vil ende mine Dage, er endnu en Virkning af dette umenneskelige Brev.

De maae selv dømmehvor gruesom min Forfatning var<;> jeg havde fortient mindre i det Aar end de forrige og havde maattet Betale Huusleye. Jeg havde jntet at Leve af, og i steden for at faae Penge, som jeg havde fortient Blev Haabet mig Betaget om at fortiene noget i Fremtiiden. Jntet uden den faste Tiliid til Forsynet, som min Beste Fader havde lagt i min Barm holdt mig fra Fortvivlelsen. De meest gruesomste Følelser Bestormede min Siel: Skuffet, Bedraget og forfulgt af et Menneske, der havde giort mig saa store Eeder og Løfter, der skyldede mig saa uendelig mange Venskabs Beviiser, som jeg aldrig havde giort noget imod og som endnu skyldede mig reede laante Penge; jngen Hielper Midler for det nærværende, og ingen Udsigt til Haab i det Tilkommende. Jmidlertiid maatte der tænkes paa noget, og i Fortrøstning paa det mig Lovede *Gratiale* Begyndte jeg at oversætte *Cervantes* Fortællinger. Da jeg ar-Beydede langt ud paa Natten, saa var jeg efter Fiorten Dages Forløb saa vidt at jeg kunde Begynde at lade trykke, og da *Subscribenternes* Antall blev større end jeg formodede saa Begyndte jeg at fatte Moed igien; men det værste var endnu tilbage.

Je<g> havde to Aar forhen Leveret et *Oratorium* til Hoffet, som var bleven antaget, men ikke Betalt, endskiønt jeg adskillige Gange havde mindet Grev *Holst* derom. Da nu *Schack* i Foraaret 1780 Blev *ober Hoff Marchal* skrev jeg ham til derom, og fik det, hvoraf jeg betalte Huusleye og Folke Løn. J Haab om at faae min Bog trykket i et par Maaneder, havde jeg bedet *Zoega* at forstrække mig mit Qvartal, som han ogsaa gjorde, men i Steden for 2 Maaneder, trykkede *Møller* paa det i Tie, og hvad jeg udstod i den Tiid vilde jeg ikke unde *Warnstedt* at prøve. Dyrt var alleting, Leve skulde jeg, og jntet havde jeg at Leve af. Jeg vidste 127 ingen Ven i Verden at søge Hielp hos, og *Warnstedts* Forhold afskrækkede mig fra at vende mig til nogen af dem, der kaldte sig mine Venner. Jeg Bed derfor i det suure Æble at Beklage mig for *Guldberg* over min Uhæld med Trykken, og at denne langsomhed voldte mig Mangel paa Livets Nødtørfigheder; hvor ved jeg erindrede ham om hans Løfte at forskaffe mig et *Gratiale*, men jeg fik intet Svar. Her var altsaa jntet andet for end at Laane, men jngen vilde laane mig uden de meest ubillige Renter. Nøden tvang mig til at indgaae de grueligste Vilkor, og det værste var endda, at Laanet var paa saa kort en Tiid, at jeg maatte laane en større for at Betale den mindre Summa med Renterne.

Da jeg havde maattet kiøbe min heele Boe efter min Faders Død, saa havde jeg adskillige Regninger, som jeg Betalte paa Qvartal viis, men da jeg i denne Forfatning ikke kunde Betale, saa maatte jeg for at undgaae Stævning og Dom Betale Renter af Regningen og da disse idelig Blev lagt til Hoved Summen, saa forøgedes den saaledes at da jeg omsider Begyndte at Betale paa den igien, havde Renterne opluget alt det jeg i de to foregaaende Aar havde afbetalt. Naar jeg sagde Dem, min Ven, hvad dette ulykkelige Aar har kostet mig, saa maaskee De vilde finde det utroeligt, men Svien af det føler jeg endnu og forvinder det vel ikke i min Leve Tiid. I Fior havde jeg Haab dertil, men i Aar aldeeles jntet. De vil maaskee, min Beste Ven, Beskyldte mig, efter denne Tilstaaelse, for at have handlet daarligt, i at paatage mig at føde meere end mig selv, og jeg tilstaaer at den kolde Fornuft fordømmer mig til Trods for mit Hiertes Biefald. Det Jndtryk min Beste Fader havde Lagt i min Barm, om aldrig at afslaae den Hielp, som jeg kunde Beviise, endskiønt jeg maatte opoffre noget derfor, er uudslætteligt. Jeg havde for ofte følet selv hvor smerteligt et haardt Ney var til at kunde give *Louise* det, da hun saa inderligen Bad mig, og den Tanke, at jeg ved denne Handling Lættede en Moders Kummer for et Barn, hvis Skiebne kostede hende 128 Daglige Taare, var saa henrivende for mig, at jeg Besluttede, at foreskrive mig selv den største Jndskrækelse, og allene holde mig til det nødvendige for at kunde deele det med hende; og dette har jeg paa det strængeste efterkommet.

Da jeg nu merkede, at jeg ved en Tiimes Arbeyde for *Theatret* fortiente meere end ved en Dags af det jeg nu havde under Hænderne, saa holdt jeg det for min Pligt at forsøge om jeg ikke kunde faae noget af det; Jeg skrev derpaa *Jacobi* til derom, og han svarede mig: at det ved en kongelig *Resolution* var ganske og aldeeles overladt til *Warnstedts* Velbehag. Saa lidet trøsteligt som dette Svar end indeholdt, saa afskrækkede det mig dog ikke ganske; jeg talte selv med *Guldberg*, og De veed hvem der havde den Godhed at vende sig til *Eichsted* paa mine Vegne, men altsammen forgieves. Da jeg altsaa ikke havde at Bebrejde mig selv at have efterladt noget, saa over gav jeg mig til Forsynet og søgte at sætte mit Sind saa meget i Roelighed, som mueligt. Jmidlertid var jeg ikke synderlig vel til Mode da den første Deel af mine *Moralske* Fortællinger kom ud; Naar Omkostningerne gik fra, Blev der jntet tilbage, og dertil kom endnu, at jeg fra nogle i Provintserne jngen Penge fik, og hos samme skal have dem endnu; men den anden Tome sadte Moed i mig igien, alle vilde have den falske Ven, saa at Begierligheden efter den solgte mig over 200 Exemplarer, og den Skade *Warnstedt* gjorde mig paa den eene Kandt, blev mig dog til en slags Fordeel paa den Anden.

Da jeg merkede, at det holdt saa meget haardt for mig, at naae det *Gratiale*, som *Guldberg* havde giort mig Haab om, skrev jeg ham til og Bad ham i det Sted om nogle af de Østersøiske *Actier*, som Hoffet var saa naadig at uddeele, men jeg Bekom ingen Svar, og følgelig heller ingen *Actier*. Jeg fortrød siden at jeg ikke

havde vent mig desangaaende til *Godske Moltke*, maaskee havde <det> Lykkedes Bedre i det mindste har jeg Aarsag til at troe <det>, og var det skeedt, saa var jeg kommen ud af al min Nød paa engang. Besynderligt er det, at Baade 129 Dronningen og *Guldberg* taledede med megen Berømmelse om mig, men endskiønt man øsede ud med Begge Hænder til andre, kunde jeg dog aldrig faae noget.

Da dette aldrig skal komme for andre end min Vens Øyne, saa kan og vil jeg ikke heller fortie for ham, et af mit Livs allerstørste Ubehageligheder, endskiønt Ærbødigheden for min Faders Aske synes at paalægge mig Tavshed. Et gammelt Skarn af en Pige, som tiende Os nogle Aar før min Moders Død, vedste saaledes at sleske og smigre for ham, at han saae kun med hendes Øyne og hørte med hendes Øren. Hengiven til alle muelige Laster, havde hun tillige den meest Ondskabs fulde Siel; og misundte andre, det hun selv ikke gad haft. De fleeste Dage var hun to gange fuld, og det hverken vilde eller kunde ikke min Fader see, naar man sagde og viiste ham, at hun ikke kunde staae paa Beenene. Hun slæbede ud af Huuset alt hvad hun kunde overkomme [alt hvad hun kunde overkomme] og gav til dem der bragte hende Brendeviin; jeg viiste min Fader adskillige Gange hendes Belæssede Drage Dukker, men Blev ikke troet. Hvor smerteligt det maatte være mig kan De let Begribe, og hvad kunde vel være meere nærgaaende for et Barn, der gjorde meere end den strænge Fornuft tillod, for at opfylde sin Pligt mod sin Fader, end at faae Daglige Prøver paa, at dette Skarn var ham uliige kierere end jeg; thi der var ingen Tvivl om, at han io havde givet mit Liv Bort for at vedlige holde hendes. Vel vovede hun sig ikke til at Binde an med mig, men maatte gjøre hvad jeg befalede, saa meget som hun end søgte ved Løgn og Ondskab at unddrage sig dette Herredømme. Jeg vai tillige overbeviist om, at Skammen allene holdt min Fader fra ikke at give hende en uindskrænket Magt, men det hun maatte give efter for holdt hun sig skadesløs for paa hendes Medtjenere, som hun tyranniserede over paa den skammeligste Maade, uden at jeg var i Stand til at Beskytte dem; thi en Engel af Himmelen havde ikke været i Stand til at overtude min Fader om, at hun gjorde Dem Uret, men det var 130 og maatte stedse være dem, der vilde træde hende under Fødder, og dette gruelige Huuskors maatte jeg Bære paa i Femten Aar.

Jeg har ofte sagt Dem, at jeg var et gammelt Barn, og det kan De og see heraf, at jeg har giemt den Bedste Mundfuld til sidst, det vil sige at ende mit Levnets Løb med den største Lyksalighed Livet har skienket mig, som er min mageløse *Bulous* Venskab. De veed hvorledes vor Bekiendtskab Begyndtes; det kom ikke med Sommerfuglen til sin Fuldkommenhed paa een Gang, men det voxte Langsomt og umerkeligt, som Eegen, og dette giver mig det søde Haab, at det Ligesaa vel som den, vil være i Stand til at imodstaae Avinds og Ondskabs ødeleggende Stormvinde.

Hvorledes det egentlig er gaaet til dermed veed jeg ikke at sige, men efter vort første Møde i Kongens Hauge Blev Tingene i den Forfatning de vare i nogle Aar, min Agt tog dagligen, efter det jeg hørte om ham, til og Erfarenheden har lært mig, at hans Agt for mig ikke er bleven formindsket. Derpaa førte Skiebnen os paa nye nogle Gange i Vinteren 1777 i Sælskab med hinanden, og Sommeren derpaa sendte han mig Frugter fra *Fredensborg*. Denne Gave gjorde et uliige stærkere Jndtryk hos mig, end den vilde giort hos en hver Anden; thi fra den kiereste Haand jeg havde havt i Verden havde jeg faaet Frugter og Blomster, som en Belønning og et Pandt paa Velbehag. Vor Alder var dernæst saa forskiellig, at jeg havde været daarlig om jeg havde anseet det for en Opmærksomhed for Fruentimmeret, det var altsaa meere end et Blot Galanterie, og forpligtede mig til en dobbelt Erkiendtlighed, som jeg ogsaa skriftlig forsikkrede ham. Vinteren derpaa Besøgte han mig adskillige Gange, og ved hver Besøgelse tog mit Hierte meere og meere Deel i ham. Saaledes gik der atter et par Aar, hvori mit Hierte nærmede sig ham meere og meere, og at hans ikke kom længere fra mig, sluttede jeg deraf, at han ikke allene kom oftere til mig, men endog om Morgen, hvilken Tiid jeg vidste var hans 131 særdeles Venner Bestemte. Sidst i Aaret 1782 gav han mig et Beviis paa sin Agt, som gjorde et overmaade stort Jndtryk hos mig; thi han raadførte sig med mig angaaende hans Forehavende at Blive *Maçon*, dette ansaae jeg efter hans Tænkemaade for saa stort et Venskabs Beviis, at jeg fra den Tiid af ikke havde taget i Betænkning at offre mit Liv for hans Vel. Efter den Tiid Begyndte vore Samtaler, at Blive vigtigere og fortroeligere, men endskiønt en stor Deel af hans Forfatning var mig nøyere Bekiendt end han troede, og jeg gierne havde talt derom, da mit Hierte tog op rigtig Deel i alt det der angik ham, saa dog paa det han ikke skulde tiltroe mig en utiidig Nysgierrighed, saa Besluttede jeg at følge, som han leedede, og blev dette Forsæt tro. Hoffet var neppe kommen paa *Fredensborg* 1783 førend han [han] sendte mig en Æske med Frugter, som endnu vare meget rare<.> Jeg tog imod den Baade med Glæde og Skamfuldhed<.> jeg rødmede over at tage imod hans Venskabs Beviiser, uden at give ham det ringeste fra min Side, og gjorde derfor et Stokkebaand, som Jeg sendte ham til hans Navne Dag, med et Lille Vers, som han besvarede paa det allerforbindtligste. Han yttrede derpaa det Ønske at jeg ofte vilde skrive ham til, som jeg var saa villig til at opfylde at han fik tre og undertiiden flire om Ugen. I et af dem undskyldte jeg Tonen, siden jeg var i ondt Humeur over et Brev jeg havde været nødt til at skrive *Guldberg* til for at Bringe ham hans løfter i Erindring. Men hvilke Følelser Bemestrede sig min Siel, da jeg Dagen efter Bekom et Brev fra denne fortreflige Ven med den Hielp i, som den anden havde lovet mig, men ikke holdt. Fra *November* 1783 til *April* 1784 er den lykkeligste og Behageligste i min hele Leve Tiid. I den saae jeg min elskede *Iohan* tre til flire Gange om Ugen og ved hver Gang jeg saae ham opdagede jeg nye Fortræfligheder hos ham, og vort knyttede Venskabs Baand Blev draget haardere. Fra den Tiid af har hvert et Øyeblik Bragt mig nye Beviiser paa, at Gud har i ham skienket mig Livets høyeste Gode i en øm 132 og sand Ven. Han har lættet mig hver en Bekymring, husvalet mig i mine Sygdomme, forekommet alle mine Ønsker, forskaffet mig sin Herres

Yndest og Naade og forøget hans Gaver. Dersom *Naumann* var kommen tilbage, hvor ved jeg var Blevet vis paa *Theater* Arbeyde, saa var ved min elskede *Bulous* Venskab, den sidste Deel af mit Liv Blevet mig Ligesaa sødt og Behageligt, som det foregaaende havde været Bittert. Jeg havde da, som Søemanden, der efter lang udstanden Storm naaer sit fredelige Paulun, kastet et roeligt Øye <paa> det oprørte Hav, og uden frygt seet Bølgerne rase. Dette kan jeg vel paa en vis Maade, da jeg er tryk ved Venskabs stærke Diiger, men jeg vilde saa gjerne være mig selv noget, og ikke kaste alle Byrder paa den kiereste Deel af mig selv.

Her har De de Betydeligste Tilfælde af mit Liv; Erindringen af nogle af dem, har vædet mit Papiir med Taare, noget er ikke anført, men det veed De, og jeg skriver kun for Dem. Kun en Ven kan finde Behag i at Læse det, og dette maae være min Undskyldning om jeg har været for vidtløftig. Hos den man elsker interessere<r> alt, jeg veed De elsker mig, og denne Vished udgjør Livets Glæde og lykalighed for

Deres
hengivne Dorothea.